

XIV. ÉVF. * 61. SZAM
Cluj—Kolozsvar, 1931
március 15 Vasárnap
5691 ÉV Adar 23

Taxa po-
platite in nu.
No. 224.716

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
utca) 10 szám. Telefon 8-77

ELOFIZETESI ARAK:

Féléves . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KULFÖLDI
FIZETESI ARAK:

Egy hónapra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerinti
árakban fel

Ramasetter Robert

BUDAPEST

UJ KELET

r napig!

ödött!

öráig

(ca) 4. szám

HIVÓ

Fakarepöntár R. T.
március hó 29-én, va-
l 1 órakor a Zsidó Kul-
n megtartandó 1930.

ülésére,

esek tisztelettel meg-
zat: 1. Az igazgató-
30. üzletéről, a zár-
stése és a nyereség
zó indítvány. 2. A fel-
ntése. 3. Felmentvény
felügyelőbizottság ré-
elemelési javaslat. 4.
akaszának módosítása
ási javaslat. 7. A le-
gok helyett 5 igazgató-
tása. 8. A felügyelő-
tása. 9. Esetleges in-

elhívjuk a t. részvé-
ra, hogy a közgyűlé-
nek részt, akik 1930.
ljesen befizetett rész-
zólójegyeket az inté-
ta Regele Ferdinand
Esetleges indítványok
nyalhatók a közgyűlé-
et elnökségéhez 1931.
ezárolag írásban be-
és eredményszám-
gyelőbizottság jelen-
k alatt az intézet he-
thetők. Targu-Mures
Kishitelbank és Ta-
Targu-Mures igazga-

rdetések

SITES

unkáknak montirozá-
ranyzását és javítá-
adó kiállítás. Somlyai
Maniu.

étterem! Rendkívü-
elmes kiszolgálás. A
sáját készítményein
Cluj, Calea Regala

ha, komfortos lakás
hai Viteazul 36. Érte-

autobusz vállalat tr-
el, hogy irodáit Főter-
fojlór (Monostori ut-
át.

ó Hiko gyermekkoos-
na tér 3., I. Erdeklo-
a között.

a gyermek

grázó zsidó regénye
ej és portó
Z UJ KELET
TÁLYABAN

Golder

uból lett nagysti-
egénye főlemléke-
re Nemirovszki
utóbbi évek legna-
ü könyveinek

e 136 lej.
e 204 lej.

KELET könyvosztá-
aban.

A kereskedelem halálos csapása

Nagy baj az, hogy Romániában seho-
gyan sem akar olcsóbb lenni az élet.
Es igaza van Manoilescunak, amikor
azon panaszodik, hogy a mezőgazda-
sági termékek értéktelenedésével a
nemzeti vagyon 30 százalékot csökkent,
de a piaci árak korántsem kísérték nyo-
mon az értékeknek ezt a zuhanását.
Mint hogy pedig a gazdasági egyensúly
csak akkor áll majd helyre, ha a fog-
yasztó is 30 százalékkal olcsóbban
szerzi be szükségleteit, az ipariügyi mi-
nister elhatározta, hogy ha kell, erő-
szakkal is ltöri az árakat.

Ezt hívják az élet olcsóbbá tételére
irányuló akciónak. De ha nagy baj az,
hogy az élet drága, még nagyobb baj
lesz abból, ha Manoilescu miniszter
módszere szerint lesz majd olcsóbb.
Mert az ipariügyi miniszter ur egészen
speciális módot talált ki arra, hogy
hogyan lehet a mezőgazdasági és ipari
termékek árát letörni. Oh, nem a ter-
melési feltételek racionalizálására, a
közterhek csökkentésére és a szállítási
feltételek olcsóbbá tételére gondol első-
sorban az ipariügyi miniszter ur. Van
ugyan valami ilyesméről is szó az ipari-
ügyi miniszter ur elképzelésében, de
csak másodlagosan. Elsődlegesen nem
ilyen komplikált módszereket kíván al-
kalmazni Manoilescu. Sokkal egysze-
rűbbet. Kolumbusz tojása az egész,
olyan egyszerű. Agyonütni a kereske-
dőt. Az ipariügyi miniszter valahogy
ugy gondolodik, hogy a kereskedelem
megdrágítja a termelőt a fogyasztó-
ig kerülő árut s ezért sem többet,
sem kevesebbet nem akar, mint egy-
szerűen kikapcsolni a kereskedőket a
gazdasági élet vérkeringéséből.

A falusi kereskedőkön kezdi Manoile-
scu olcsóbbá tenni az életet. Speciális
autójáratokat fog szervezni, amelyek a
petróleumot és a cukrot közvetlenül a
fogyasztóknak osztják majd el. Foly-
tatódik majd az olcsóbbítási akció a vá-
rosi kereskedőknek bérére, akiket két-
féle próbaraktárakkal kíván megnyo-
morítani az ipariügyi miniszter. Rész-
ben mezőgazdasági termékeket, rész-
ben pedig ipari termékeket fognak
árusítani ezekben a raktárakban. Más
szóval a kereskedő becsukhatja a bolt-
ját és az élet egyszerűen olcsóbb lesz,
készen kapjuk mindnyájan a valóság-
os paradicsombeli állapotokat.

Hogy ezek után hogyan jut eszünkbe
még panaszkodni is? Arról már nem is
beszélünk, hogy egy polgári államban
talán mégsem lehet egyik napról a má-
sikra egy olyan fontos és számottevő
osztály, mint a kereskedőosztály alól
kihuzni az életlehetőséget. Arról se es-
sék most szó, hogy az államkincstárt
milyen katasztrófális csapás éri majd,
ha a kereskedő osztály elvérzik
Manoilescu olcsóbbítási akcióján és
nem fog tudni majd adót fizetni. Ezek
mind mellék szempontok. Lehet, hogy
az ipariügyi minisztert nem vezetik
sem érzelm, sem államkincstári szem-
pontok, hanem mindenre való tekintet
nélkül ki akarja építeni a termelő és a
fogyasztó közötti közvetlen kapcsolatot.
De beszélünk kell arról, hogy ez a
közvetlen kapcsolat a szó szoros értele-
mében fából vaskarika s lehetetlen el-
képzelni a normális gazdasági életet a
kereskedelem kikapcsolásával. Hiszen
a kereskedelem nemcsak egy olyan el-
osztó apparátust jelent, amely közbe-

Popovici Mihály öt heti távollét után hazaérkezett és Kolozsváron
24 órára megszakította utját

Popovici elmondja az Uj Keletnek a kölcsöntárgyalások történetét

53 millió dollár a kölcsön végösszege: ebből 30 millió készpénz-
ben jön az országba. A stabilizációs tervezet nem engedte meg
60 millió dollárnál nagyobb kölcsön lekötését. „Komoly és nehéz
vitáink voltak a bankárokkal: ők is védték az érdekeiket, mi is
a magunkét”.

A világválság súlyos jeleget öltött még Amerikában is

Cluj-Kolozsvar, március 14. (Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A kolozsvári állomás
perronján zászlók alatt sorakoznak fel a
környező falvakból összetoborzott paraszt
delegációk. Az elsőosztályú váróterem
előtt a kolozsvári polgári és katonai ha-
tóságok összes vezetői együtt vannak,
Vajda Sándor volt belügyminiszter körül
kis kört alkotnak Moldovan Valer tarto-
mányi igazgató, Mihali polgármester, dr.
Popa vármegyei prefektus, Hanzu tábor-
nok, hadtestparancsnok, Boila Romulus
professor szenátusi elnök. Es itt vannak
az összes Kolozsváron tartózkodó kormány-
párti parlamenterek: dr. Petre Por-tiu-
kán, a Banca Naționala igazgatója, dr.
Valentin Porutiu szenátor, dr. Pop Trai-
ian képviselő, dr. Pop Ionel — és az első-
osztályú váróterem sarkában virágeszkro-
t szorongat kezében egy nőből álló dele-
gáció elfogódott vezetője. Valamennyien
Popovici Mihály pénzügyminisztert vár-
ják, aki a kölcsön diadalmas megkötése
után Kolozsváron keresztül tér vissza a
fővárosba.

Az esti szürkületben szakadatlanul esik
a hó s fehérre mázolja az egybegyűlt ke-
mény kalapokat. A notabilitások valamely
nyien szeretnék, ha a budapesti expressz
gyorsabban jönné s behozna valamit ab-
ból az időből, amelyet az ország a hosszú-
ra nyult tárgyalások során elveszített . . .
A gyors menetrendszerű pontossággal a
jelenlevők egetverő hurrá! közepette fut
be a pályaudvarra. A hálókocsi ajtajában
megjelenik a pénzügyminiszter. Vajda
Sándor áll a kocsi elé és födétlen fővel
mondja el üdvözlőbeszédét.

Vajda Maniu nevében üdvözlő
a pénzügyminisztert

— Maniu nevében üdvözöllek szeretett
barátom — mondja Vajda Sándor —, aki
felülmultat önmagadat és megcsináltad
azt, ami példátlanul áll a megnagyobbo-

dott Románia történetében: megkötötte a
második kölcsönt is akkor, midőn annyi
ország jár eredménytelenül kölcsönök
után. Ez az aktus jelentős mértékben fog
hozzájárulni ahhoz, hogy kiemeljük az or-
szágot abból a gazdasági jobbjárgárból,
amelyben bizonyos politikai okok miatt
keresztül tartották. A Nemzeti Bank kor-
mányozójának eltávolítása is azt bizonyít-
ja, hogy egy új éra kezdődik az ország tör-
ténésében, amelynek alapjait te vetetted
meg a stabilizáció s a kölcsönök által.

Moldovan Valer tartományi igazgató Er-
ély lakosságának örömet tolmácsolja Po-
povici előtt, hogy elsőnek üdvözölheti az
ország területén, majd Mihali polgár-
mester Kolozsvár városra, dr. Popa prefektus
pedig a vármegye lakossága nevében üd-
vözik a pénzügyminisztert.

A pénzügyminiszter a munka-
társakra hárítja az érdem egy
részét

Popovici Mihály a vagon ajtajában áll-
va válaszol az üdvözlésekre. Mindenek-
előtt is megköszönve a szívélyes fogadta-

Popovici miniszter Kolozsváron 24 órára megszakítja utját

A pénzügyminiszter utolsó szavait el-
nyelte a tömegből feltörő éljenzés. Popo-
vici leszállt a vagonból, közvetlenül mö-
götte elegáns és feltűnően szép fiatal fe-
lesége. A következő pillanatban az ex-
pressz kerekei már mozgásba is lendül-
nek, hogy behozhassák az üdvözlő beszé-
dek által lefoglalt időt. Popovici pedig a
legnagyobb meglepetésre itt marad. Meg-
tudjuk, hogy miután 24 órát töltött Maniu
vendégként a Rivierán, Kolozsváron is ki-
száll 24 órára, hogy Vajda Sándorral és
a többi erdélyi barátaival megbeszélje a
történeteket.

A pénzügyminiszter cerclét tart a pálya

tást, majd a következőket mondotta:

— Szükségesnek láttuk azt, hogy a mai
súlyos válságban a feléledésnek egy sugá-
rát vetítsük az ország gazdasági életére.
Szükség volt a külföldi tőke támogatására,
hogy átsegítsük az országot a mai nehé-
zégeken. Szükséges volt, hogy friss pénz
hozzunk be az országba, amelynek segítsé-
gével egyrészt a mezőgazdaság segítségé-
re siethetünk, másrészt pedig újjáépítjük
az államvasutakat s egyéb investíciókat
létesíthetünk. Sok mindent beszéltek a köl-
csöntárgyalások alatt, sok rágalom hang-
zott el. Ez azonban üres fecsegés, amely-
lyel szemben áll a kölcsön megkötésének
ténye, ami kétségtelenül az ország érdekeit
szolgálja. Köszönetet kell itt mondanom
önöknek, akik bizalommal voltak velem
szemben. Köszönöm Dinu Cezianu párizsi
követnek azt a támogatást, amelyben ré-
szesített, köszönöm Mironescu miniszter-
elnöknek, hogy bátorított és köszönöm
mindenekelőtt is azt a támogatást, amely-
ben az új Románia megalakítója, II. Ká-
roly király öfelsége részesített.

udvaron a parasztdelegáció között, akik
elkes éljenzéssel honorálják már előre a
pénzügyminiszternek a számukra folyósi-
tandó mezőgazdasági kölcsönöket . . . Ez
után a pénzügyminiszter autóba ül, hogy
feleségével együtt Boila professor villá-
jába hajtasson. Egy gyors taxi ered nyo-
mába és mindenkit megelőzve, közvetlenül
a pénzügyminiszter után érkezünk mi is
a Boila-villába. Popovici széles jóked-
vel dörzsöli kezét a vestibülben és fiata-
los mozdulatokkal adja tudtára a házbe-
lieknek, hogy meg van elégedve a törté-
netekkel. Az interjúadás elől azonban fáradt
(Folytatása az ötödik oldalon.)

ékeli magát a termelés és a fogyasztás
közé s a maga hasznával megdrágítja
az árut és amelyet így egyszerűen fel-
lehetne cserélni egyszerű autó-szolgálá-
ttal és bürokratikus izü raktárak-
kal. Ha így volna a dolog, akkor tény-
leg ki lehetne kapcsolni a kereskedő-
ket a gazdasági életből. De mit gondol
az ipariügyi miniszter ur, ha valame-
lyik parasztasszonynak szüksége lesz
egy félliter petróleumra, vagy 25 deka
cukorra, akkor telefonálni fog majd az
állami autóért, hogy jöjjön házhoz a
raktárból? A kereskedői leleményessé-
get, szakértelmét, a kereskedelemnek a
magán iniciatívából eredő konjunktúra
és lehetőségek kutatását fel akarja cse-
réslni nehézségi állami, vagy szindiká-
tusi apparátusokkal. Ebből sok minden
lehet, csak az élet nem lesz egy fillér-
rel sem olcsóbb, sőt valószínűleg drá-
gább, nem is szólva arról, hogy való-

ságos anarchia lesz az elosztásban. Hi-
szen a raktárak fixfizetéses alkalma-
zottai minden bizonyára éppen azokat a
cikkeket fogják raktáron tartani,
amire nincs szükség. Minden lesz majd
ezekben a kereskedőpótló raktárakban,
csak az nem, ami éppen kell. Ha már
vásárolni fog valaki ezektől a kereske-
dők-tőpótlékoktól, egész biztos, hogy
drágábban veszi majd meg a portékát,
mint ahogy a boltban kapni lehet. Hi-
szen ha a kereskedő hasznát számít s a
maga hasznát ráüti a portéka árára, a
raktárban lévő árakra rá kell ütni a
bürokratikus apparátus egész rezsikölt-
ségét, ami márcsak azért is drágább
lesz a tisztességes kereskedői haszon-
nál, mert a raktárak életében semmi-
lyen szerepe sem lesz a kereskedői le-
leményességnek.

Ezért emeljük fel tiltakozó szavun-
kat ez ellen a furcsa olcsóbbítási elgon-

dolás ellen, aminek katasztrófális kö-
vetkezményei teljes egészükben még be-
láthatatlanok. Nem kételkedünk, hogy
az ország kereskedői társadalma nem
fog behunyt szemmel elmenni a tizen-
kettedik órában az egzisztenciáját alap-
jában megrendítő veszedelem mellett
és a kereskedő-érdekeket védő profesz-
zionális testületeknek meg is lesz a
módjuk arra, hogy az ipariügyi minisz-
tert meggyőzzék tervének kivihetetlen-
ségéről és lebeszéljék arról, hogy ilyen
veszedelmes kísérletnek tegye ki az or-
szág lakosságát.

Az élet drága, ezen segíteni kell. De
nem a kereskedelem elpusztításával,
mert így elvérzik az állam, elvreznek
a termelők és a fogyasztók is. Manoile-
scu miniszternek célravezetőbb ötlete-
ket kell kitermelnie, ha komolyan meg-
akarja valósítani az élet olcsóbbítására
kitűzött programját.

UJ CSÖ.....UJ ERŐ!

Minden rádiókészülék szíve a vevőcső
Adjon új erőt készülékének!
Cserélje ki régi csöveit

PHILIPS „MINIWATT”

csövekkel.

A PHILIPS pentód, mint vég-
erősítőcső, felülmulhatatlan redmén y t
biztosít

PHILIPS "MINIWATT"

Meg kell teremteni a cionista egységfrontot

A Keren Kajemet elnöke új jelszóval rázta fel az amerikai zsidóságot

Párizs, március 14. A Zsidó Nemzeti Alap elnöke, M. M. Ussischkin Amerikából Palesztinába való útján Párizsba érkezett, ahol a zsidó sajtó képviselői előtt nyilatkozott arról a kampányról, amelyet a Nemzeti Alap érdekében indítottak be Amerikában. Egyben az általános helyzetről is referált.

— Az amerikai zsidók nagyon súlyos gazdasági helyzetében jöttem az Egyesült Államokba — mondotta Ussischkin. A gazdasági krízis és politikai téren való csalódások az amerikai cionisták lelkesedését nagyon lecsökkentették. Ugy gondolom, hogy mégis sikerült felélnkíteni az amerikai zsidók bizalmát és visszahódítottam őket a nemzeti ujjaéledés számára. Valóban az összes cionista pártok megegyeznek abban, hogy a cionista aspiránsok vég-

leges eredménye érdekében nagy földterületeket kell megszerezniük. Ez feltétlenül fontos. Ebben a tekintetben nincs vélemény különbség. Az én jelszavam tehát ez volt: Zsidókat mindig kapunk Palesztina számára, de Palesztinát nem mindig kapjuk meg a zsidók számára. Ha Palesztina földje a kezünkön, akkor husz Balfour sem segíthet rajtunk. Ez a gondolat fölvilágosította az amerikaiakat és hozzájárultak a tervhez, hogy öt év alatt öt millió dollárt gyűjtsenek a Nemzeti Alapra. Jó részét ennek az összegnek Amerikában való tartózkodásom alatt le is jegyezték. Amikor Amerikába jöttem, az amerikai zsidóság erős depresszió hatása alatt állott. Amikor azonban elhagytam az országot, a depresszió helyett zsidó népi entuziazmust hagytam Palesztinában. Szeretném, ha ez a szellem megmaradna, hogy a Palesztina-műszerencsésen befejeződjék.

Az Egyesült Államokban való tartózkodásom idején jelent meg Macdonaldnak dr. Weismannhoz intézett levele. Semmiképpen sem osztom a diadalnak az érzését, amely bizonyos körökben uralkodik a levél nyomán. Igaz, ez a levél elhárítja a Fehér Könyv megjelenése után támadt kínos benyomáso-

kat, de mit sem változtat e dokumentum lényegén, sőt a helyzetet még súlyosbitja. Mert a Fehér Könyv az egész világ zsidóságának nemzeti lelkiismeretét ébresztette föl. A zsidók tiltakoztak, harcoltak, reméltek. A miniszterelnök levele lecsendesítette az aggályokat, de a tényleges helyzetet mit sem változtatott. Ez veszedelmes dolog. Minden alap megvan annak a föltevésére, hogy a brit kabinet a cionistákat csak meg akarta nyugtatni azért, hogy a palesztinai mezőgazdaság emelésére szánt 2 és fél millió fontnyi kölcsönt az alsóházban keresztül vigye. A kölcsön terhe főleg Palesztina zsidó la-

kóinak vállára fog nehezedni és szinte biztos, hogy ennek csak az arabok fogják hasznát látni. Előre kell látni ezeket a dolgokat. Garanciákat kell követelni, nehogy a Palesztina-kormány tendenciózusan használja föl ezeket a pénzeket. Egyszóval a Macdonald-levél szép szavai nehogy elámitanak bennünket.

A harchoz azonban szükséges, hogy a cionisták egyesítsék erejüket. Egyáltalában nem tartom lehetetlennek a cionista egységfrontot. Minden melles szempontot el kell hártanunk és csak a közös végcélt kell szem előtt tartanunk.

Az osztrák nemzetgyűlés tegnapi ülésén a Heimatblokk és a szociáldemokraták együtt szavaztak

Leszavazták a kormánynak a postatakarékpénztár kibővítésére irányuló javaslatát

Bécs, március 14. Az osztrák kormány tegnap a nemzeti tanács ülésén a postatakarékpénztár devizauzletének kibővítését célzó javaslat vitájában leszavazták. A nemzeti tanács a Heimatblokkmódosított javaslatát fogadta el, mely szerint a postatakarékpénztár csak olyan értékeket vásárolhasson be-

tétállományának 40 százalékáig, amelyek értéke az osztrák Nemzeti Banknál lombardirozhatók. A Heimat-blokk módosító javaslatát a szociáldemokraták szavazatával vitték többségre. Fel-tűnést keltett, hogy a szociáldemokraták a Heimat-blokk törvényhozáival együtt szavazták.

A spanyol kormány március 24-én állítja vissza az összes alkotmányos biztosítókat

Mácia ezredes kiáltványa a monarchia eltávolítását és kiváltságos társadalmi osztályok kedvező helyzetének megszüntetését követeli

Bécs, március 15. A bécsi távirati iroda madridi jelentése szerint a spanyol kormány március 24-én fogja visszavonni az összes alkotmányos biztosítókat és törli el a sajtócenzurát.

A madridi és jacai felkelés bünpere március 20-án kezdődik és a főtárgyalás befejezése után nyomban meg fogják szüntetni Spanyolországban a kivételes állapotokat.

Párizs, március 14. Macia ezredes pártjának, vezető Barcelonában tegnap kiáltványt adtak közre, amelyben precizírozták a katalán függetlenség új pártprogramját.

A kiáltvány hangoztatja, hogy a spanyol monarchiát el kell távolítani és meg kell szüntetni a kiváltságos társadalmi osztályok eddigi kedvező helyzetét.

Károly király érdemrenddel tüntette ki az Amerikai Román Zsidók egyesületének főtitkárát

Hermann Speier 60-ik születésnapjának bankettjén lelkesen ünnepezték II. Károlyt

Newyork, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este bensőséges ünnepelt ült az amerikai román zsidók egyesülete. Az egyesület vezetősége titkárjának, Hermann Speiernek hatvan éves születésnapját ünnepelte és a banketten az összes amerikai zsidó szervezetek képviselték magukat. Az estnek kiemelkedő eseménye volt, hogy a newyorki román követség sajtóattaséja, Rosenfeld szívélyes beszédben köszöntötte fel az ünnepelt párttitkárt és átnyújtotta neki a Steaua Romániei érdemrend tisztikeresztjét. Az érdemrendet II. Károly román király adta meg Speiernek, aki — mint a román zsidók egyesületének főtitkára — élén áll annak a kampánynak, mely a külföldi zsidóság előtt Románia gazdasági támogatását propagálja.

A banketten lelkes tartalmu beszédek hangzottak el a román király személyéhez és a szónokok többszörösen is ismertették azt az előretérst, ami Románia konszolidációs munkájában II. Károly visszatérte óta bekövetkezett.

A szónokok ismertették a lapközleményeket, amelyek rámutatnak azokra az erélyes intézkedésekre, amelyek-

kel a kormány az antiszemita agitációt megakadályozta. A bankett közönségében viharos lelkesedést váltott ki az a hír, hogy Románia királya jelentékeny pénztámogatást küldött egy nélkülözhetetlen zsidó családnak.

— Még nem lehet műtétet végrehajtani a nagybeteg Müller-Frankenén. Berlinből jelentik: Unger, Zoudek és Borchard tanárok konziliumot tartottak a nagybeteg Hermann Müller-Franken volt kancellár felett. Állapota a műtétet még mindig nem teszi lehetővé.

Cognac, seprő, tőrköly, szilvapálinkákai

של פסח צדק

itteni husvétii főzdeből szállítva hordókbán, vagy palackokban Megrendelhető:

Rosenberg S. Léb
átfal Beclean, județul Someș

HOTEL LUVRU

BUCUREȘTI, STR. CAROL No. 4.
(a központi postával szemben.)

Szép világos szobák 80 lejtől feljebb. Fürdő rendelkezésre. Hónapos szobák nagyon olcsó árban. Utazó urak kedvezményben részesülnek.

Tavaszi ruhákat szezon előtt előnyösebben fest, tisztít

CZINK, Cluj

Manoilescu Speciál a petr

A kereskedel

Bucuresti-Bukares Kelet tudósítójától.) miniszter a szellemi cionnak, amelyet a kibővítésének jelszava denki egyetért az abban, hogy a mező termékek árai között ság áll fenn, amelyb ra komoly károk há a gabonaárak zuhan ipari cikkekkel ellát ara alig csökken, v udja értékesíteni t ná, akinek vásárlók ra redukálódott. Az tását azonban az ipa intézkedések révén k leg hozzá fognak já kek árának minimál szállításhoz, de ug pást fognak mérni a hézységekkel küzdő k sen érthetetlen, hogy gyltek fel még edd re, amelyek őket a folytán fenyegeti. E látszik, hogy amit Manoilescu-féle oles sokszorosán el fogja dök társadalmának dig nem lehet állam talos statisztikák biz terhek viselésében teherviselési képessé tékben vesznek rész

Harminc
a nemzet

Manoilescu minisz képviselői előtt nagy az olcsóbbodási akci veit. A miniszter ki ma Románia lakóin szonyitva aránytalan jövedelem a mezőga nyersanyagok árana fantasztikus mérték petróleum és gabon liárd lejes minuszt. Ha ehhez hozzávesszü nyésztés, stb. terén amelyek újabb 5—5 nek, úgy megállapit zeti jövedelem csökk tesz ki. 1928-ban 13 csülték Románia (Csak termelésből számítva.) Eszerint 30 százalékkal csökkent új helyzetben való al tekinthető megoldot feldolgozott termékek szállítási költségek ni fognak 30 százalé jövedelme ugyancsak csökkent a gazdaság viselői fizetések lesz A mezőgazdasági ter ri termékek árához v ban inkább a városi érdeke. A földműve

של פסח
Megbízható
MÓZES
Bormazsola

Nem si

Manoilescu halálos csapást mér a kereskedelemre

Speciális autószo­lgálat fogja elosztani a petroleumot és a cukrot a falvakon

Az élet olcsóbbá tételét a kereskedelem tönkretételével képze­li az iparügyi miniszter

A kereskedelem kikapcsolására próbaraktá­ra­kat fognak felállítani a nagy városokban

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Manoilescu iparügyi miniszter a szellemi vezére annak az akciónak, amelyet a kormány az élet olcsóbbításának jelszava alatt beindított. Mindenki egyetért az iparügyi miniszterrel abban, hogy a mezőgazdasági s az ipari termékek árai között sulyos aránytalanság áll fenn, amelyből a nemzetgazdaságra komoly károk hárulnak. A mezőgazda a gabonárák zuhanása folytán nem tudja a ipari cikkekkel ellátni magát, amelyeknek ára alig csökken, viszont az iparos nem tudja értékesíteni termékeit a mezőgazdánál, akinek vásárlóképesége a minimumra redukálódott. Az egyensúly helyreállítását azonban az iparügyi miniszter olyan intézkedések révén képze­li el, amelyek esetleg hozzá fognak járulni bizonyos termékek árának minimális mértékben való le­szállításához, de ugyanakkor halálos csapást fognak mérni az amugyis sulyos nehézségekkel küzdő kereskedelemre. Teljesen érthetetlen, hogy a kereskedők nem figyeltek fel még eddig arra a veszedelemre, amelyek őket az olcsóbbítási akció folytán fenyegeti. Egészen valóságosnak látszik, hogy amit a nemzetgazdaság a Manoilescu-féle olcsóbbításból nyerne, azt sokszorosan el fogja veszíteni a kereskedők társadalmának összeomlásán. Ez pedig nem lehet állami érdek, hiszen hivatalos statisztikák bizonyítják, hogy a közterhek viselésében a kereskedők ma is teherviselési képességeiket meghaladó mértékben vesznek részt.

Harminc százalékkal csökkent a nemzeti vagyon

Manoilescu miniszter egyébként a sajtó képviselői előtt nagy ex­po­zében ismertette az olcsóbbítási akcióval kapcsolatos terveit. A miniszter kifejtette, hogy az élet ma Románia lakóinak jövedelméhez viszonyítva aránytalanul drága. A nemzeti jövedelem a mezőgazdasági termékek és nyersanyagok árának visszaesése folytán fantasztikus mértékben csökkent. Csak a petroleum és gabonatermékek­nél 15 milliárd lejes minusz­tot jelent az árak esése. Ha ehhez hozzávesszük a faipar, az állattenyésztés, stb. terén történt veszteségeket, amelyek újabb 5—5 milliárdot képviselnek, úgy megállapíthatjuk, hogy a nemzeti jövedelem csökkenése 50 milliárd lejes ki. 1928-ban 130—150 milliárdra becsülték Románia nemzeti jövedelmét. (Csak termelésből fakadó jövedelmeket számítva.) Eszerint a nemzeti jövedelem 30 százalékkal csökkent. Az életnivónak az új helyzetben való alkalmazása csak akkor tekinthető megoldott problémának, ha a feldolgozott termékek árai a fizetések és a szállítási költségek ugyancsak redukálódnak 30 százalékkal. A városi lakosok jövedelme ugyancsak jelentős mértékben csökkent a gazdasági stagnálás és a tisztviselői fizetések leszállítása következtében. A mezőgazdasági termékek árának az ipari termékek árához való alkalmazása azonban inkább a városi, mint a falusi lakosság érdeke. A földműveseket ugyanis a ga-

bonatermékek árának csökkenése arra kényszeríti, hogy lemondjanak legelőbb szükségletet alkotó ipari cikkekről is, mint aminő a textil, vagy petroleumtermékek. A parasztközpont könnyen alkalmazkodnak ehhez a helyzethez, a városiak számára azonban a felvevő piac hiánya romboló hatással van. Az árak alkalmazásának problémája tehát a városiak számára is életbevágó kérdés, amelyet csak az ipari termékek árának a mezőgazdaság jövedelméhez való nivellálásával és a városba jutó pénz igazságosabb elosztásával lehet elérni. A probléma tehát nemcsak az ipari termékek árait érinti, hanem megkívánja a kereskedelem, a szabadfoglalkozások és a szállítási alkalmazkodását is.

Ki akarják zárni a kereskedelmet az elosztásból

Az olcsóbbítás elérése érdekében az iparügyi miniszter azt ajánlja, hogy egyes ipari termékeket közvetlenül juttassanak el (tehát a kereskedelem kizárásával) a falvakra, autokamionok segítségével, minimális költséggel és haszonnal. Különösen a petroleumot és cukrot gondolja Manoilescu ilyen módon a parasztközpont felé juttatni. Manoilescu ezt úgy nevezi, hogy ellenőrzési kereskedelem, amelynek célja az, hogy lenyomja a detail-árakat. A petroleumnak autokamion hálózat révén való szétosztása rövidesen megkezdődik, a cukorszétosztást pedig a szindikátus törvényes kötelezettségévé fogják tenni.

Az élelmiszerek a termelőtől közvetlenül a fogyasztóhoz kerül

Az iparügyi miniszter áttért ezután az élelmiszerek árának problémájára. Az élelmiszerek a romániai városokban indokolatlanul drágák, még akkor is, ha olyan élelmiszerekről van szó, amelyek a városok közvetlen közelében levő falvakból kerülnek a piacra. Meg kell tenni minden lehetőt, hogy a parasztközpont termékeit a városokban közvetlenül értékesíthessék s e célból meg kell szüntetni a közigazgatási közve­gek eddigi sikanériáinak. A városok, ahelyett, hogy különböző kereskedők eddig élvezett monopóliumát támogatnák, mindent el kell, hogy kövessenek, hogy megkönnyítsék a termelő paraszttal a fogyasztó közötti közvetlen kontaktust.

Próbalerakatokat a nagyvárosokban

Ezenkívül szükséges az, hogy a nagyvárosokban legalább is ugynevezett próbalerakatok révén befolyást gyakoroljunk a kereskedelemre. Ezek a próbalerakatok bizonyos termékeket közvetlenül juttatnának a termelőtől a fogyasztóhoz a reális költségek fedezése és a normális haszon biztosítása mellett. Ilyen raktárak létesítését javasoljuk az ipari termékek közvetlen árusítására is. Ezek a raktárak nem fogják az egész kereskedelmi forgalmat elnyelni, de az a hivatásuk lesz, hogy leszorítsák a szabad kereskedelemben áru­lalt árucikkek árát s olcsóbb ajánlatot fognak képviselni a pia­c­c­al szemben, valahányszor a szabadkereskedelem árai a normális nivót meghaladják. A próbalerakatokat vagy a primáriák fogják közvetlenül megteremteni, vagy pedig fogyasztási szövetkezetekre vár ez a feladat.

Az élelmiszerek árának olcsóbbá tételében azt javasolja az iparügyi miniszter, hogy olcsó vonat­já­ratokat szervezzenek meg a termelő parasztközpont számára, a negyedik osztály visszaállításával, amelyeken száz kilométeres ut nem kerülhet többé, mint 20 lejbe.

A kényszer­szin­dikátus leszál­lít­ja az ipari termékek árát

Ami az ipari cikkek olcsóbbátételét illeti, egyrészt le kell szállítani az ipari ter-

mékek előállítás költségeit, másrészt pedig olcsóbbá kell tenni őket a fogyasztó számára. Manoilescu szerint az ipari vállalatok szindikalizálásáról szóló törvény mindkét problémát megoldja, oly módon, hogy a termelés racionalizálása révén minimális eladási árat állapít meg a fogyasztókkal szemben.

Az adóterheket is csökkenteni kell

Manoilescu ezután az adóknak az élet drágításánál betöltött szerepéről beszél, rámutatva arra, hogy a téglánál például

Otezer zsidóból áll a birobidsani „köztársaság“

Legközelebb filmen mutatják be a köztársaságot

Frankfurt, március 14. A frankfurti leadó állomáson Otto Heller, aki legutóbb bejárta Oroszország leg­tá­vol­labbi vidékeit is, érdekesen számolt be a keletázsiai Biro-Bidschanban alakított zsidó ugynevezett „köztársaságról“. A köztársaságban ezidő­sz­erint ötezer zsidó él, főleg Ukrajná­ból származó, földműveléssel foglalkozó zsidó paraszt, akik ezidő­sz­erint nem foglalkoznak mással, mint az őserdők kitermelésével.

Dohányzók!

Egyetlen üvegecske „Nicotan“ által leszokik a dohányzásról. Teljesen biztonságos és ártalmatlan. Ára 140 lej utánvétellel.

A. M. Nicotan, Bukarest

C. Mosilor 326. Szám­ta­lan elismerő levél!

az adó a termék értékének 10 százalékát teszi ki. A bányatermékek­nél 6—8 százalékra rug az adó, nem beszélve a különböző fogyasztási ille­te­kekről, amelyek a cukrot például 30 százalékkal drágítják meg ab gyár. Az olcsóbbítási akciónak tehát paralel kell haladni az adóterhek enyhítésével. Mindenekelőtt is revízió alá kell venni a helyi adót, amely egyes helyeken nyomasztóbbak, mint az állami terhek. Az állam kényszeríteni fogja a megyéket és községeket, hogy egyszerűsítsék le adminisztrációjukat és vegyék revízió alá költségvetéseiket. Ezzel párhuzamosan új adórendszer bevezetését fogjuk megkísér­lenni, amelyet a differenciált adó rendszernek nevezhetünk, amely abban áll, hogy a termelés elősegítése érdekében az összes vállalatoknál redukálni fogjuk az adók behajtását arra a nivóra, amelyek a vállalatok 1930. évi termelési képise­lői, míg a fennmaradó mennyiségeket mentesíteni fogjuk az adótól, vagy pedig enyhébben fogjuk megadózni.

1933-ig a szovjet gazdasági hivatalainak tervei szerint negyven ezer zsidó munkást fog ide letelepíteni.

A szovjet közművelődési népbizottsága most rendelte meg a legnagyobb orosz beszélőfilmet, amelyet egy Turi nevű színész fog rendezni. A filmen szerepelni fog a zsidó szovjetköztársaság is és be fogják mutatni kicsiny házaikat és barátkozásukat az ottani kö­z­z­k­ök­kel.

A szovjet egy szigeten fogságban tartja az elsülyedt Scharnhorst hajó matrózait

A német kormány diplomáciai lépéseket tesz a matrózok érdekében

Berlin, március 14. A Scharnhorst legénységének tragédiája már több mint három éve foglalkoztatja a német közvéleményt és a rejtélyes eltűnést most a német birodalmi gyűlés kiküldött bizottsága behatóan meg fogja vizsgálni. Arról van szó, hogy vajjon az oroszok nem tartották-e vissza jótalanul módon a Scharnhorst halászgőzös német legénységét az orosz ördög szigeteken egyikén, a hirhedt Szokolovecki szigeten. Ugy a külügyi hivatal, mint magánszemélyek ismételtlen nyomoztak ebben az irányban anélkül, hogy konkrét eredményeket értek volna el.

A Scharnhorst 1927 november 7-én futott ki, hogy az oroszországi Fehér tengeren halásson. A hajó kapitánya Franz Schroe volt, kivüle két kormányos, két gépész, két fűtő, egy hálómester és öt matróz alkotta a hajó személyzetét. Kifutása után hónapokig mit sem lehetett hallani a halászgőzösről.

1928 május 25-én a tromsói német konzul értesítést kapott, hogy norvég tengerészek május 19-én a Fehér tengeren lát­ták a Scharnhorst roncsait. A legénységnek azonban nem lehetett nyomára akadni, valószínűleg eltűnt vagy a jégben megfagyott.

Ekkor felmerült az a gyanu, hogy a legénység még életben van, az oroszok foglyul ejtették és a Szolovecki szigetre internálták. Egy finn tiszt azt hallotta az orosz ördög­sziget­ekről megszökött foglyoktól, hogy az oroszok ott mintegy száz németet tartanak vissza, mire megindult a kutatás az eltűnt matrózok után.

A Scharnhorst egyik Schmidt nevű matrózának nevére több ajánlott levelet küldtek Berlinből. A Szolovecki sziget börtönigazgatóságától megérkezett az értesítés, hogy a leveleket Schmidt matróz személyesen átvette. Később az összes levelek visszaértek azzal a megjegyzéssel,

hogy Schmidt matróz nincs a szigeten, mivel szabadon bocsátották. Mindkét értesítés arra vallott, hogy Schmidt mégis a Szolovecki sziget börtönében van. Ilyen körülmények között valószínű, hogy a német halászgőzös legénységének többi tagja is osztotta Schmidt sorsát. Amikor a német külügyi hivatal érdeklődött, hogy a szabadon bocsátott Schmidt hová lett, az orosz kormány azt válaszolta, hogy a Scharnhorst legénysége sohasem volt a Szolovecki szigeten. Az orosz külügyi népbizottság állítólag hadihajók útján nyomozott a Fehér tengeren a Scharnhorst legénysége után anélkül, hogy nyomára bukkant volna. Az orosz kormány végül is kijelentette, hogy nézete szerint a Scharnhorst legénysége megfagyott, mivel a Fehér tengeren 1927—28-ban a tél igen szigorú volt. Az eltűnt matrózok hozzátartozói azonban ezt nem akarják elhinni, hanem felkérték a parlamentet, hogy küldjön ki vizsgálóbizottságot. Ennek a bizottságnak lesz a feladata, hogy fényt derítsen a Scharnhorst eltűnt legénységének sorsára.

— Elrabolták Ossendovsky világhírű lengyel író vagyont érő műkincseit. Varsóból jelentik: Ossendovsky ismert lengyel író lakását ma éjszaka a betörők teljesen kifosztották. Az író értékes indiai műkincseit, készpénzét és értékpapirjait elrabolták. A rendőri nyomozás eddig nem vezetett eredményre.

— A jugoszláv diákelegáció nem utazott a bukaresti kisantant-diákkongresszusra. Belgrádból jelentik: A jugoszláv diákelegáció nem utazott el a Bukarestben tartandó kisantant-diákkonferenciára. A lapok a konferenciától való távolmaradást azzal magyarázzák, hogy a kongresszus vezetősége és a delegáció között nézeteltérés támadt s ezért határozták el magukat a Belgrádban való maradásra.

Ezek a pengék elegitik ki Önt!

ROT­BARI MOND-EXTRA

Vezérképviselő: C. DUISBERG
Bucuresti I. Str. Carol-3

של פסח של פסח

Megbízható HUSVÉTI fűszerárukat, legelőnyösebben SPÉTER MÓZSNÉL, Piața M. Viteazul 12. alatt vásárolhat

Bormazsola megérkezett Bormazsola

Nem sir a kisbaba, ha Höfer krémmel, hintóporral ápolják

1930. március 15.

nehézedni és szinte csak az arabok fog-Előre kell látni ez-ranciókat kell köve-Palesztina-kormány-sználja föl ezeket a-al a Macdonald-levél-gy elámtsának ben-

ban szükséges, hogy-ék erejüket. Egyál-om lehetetlennek a-otot. Minden mellé-kell háritanunk és-kell szem előtt tar-

api ülésén emokraták

tár kibővítésére

százalékáig, amely Nemzeti Banknál A Hehmat-blokk e a szociáldemokra-ték többségre. Fel-a szociáldemokra-k törvényhozóival

-én állítja otmányos

t és kiváltságos tetését követeli

14. Macia ezredes Barcelonában teg-ak közre, amelyben-alán függetlenség

hangoztatja hogy-át el kell távolítani-ni a kiváltságos-k eddigi kedvező

del tün-nán Zsi-tkárát

én lelkesen ün-

ntiszemita agitációt-ankett közönségé-ést váltott ki az a-írálva jelentékeny-ött egy nélkülözö

nütétet végrehajtani-rankenen. Berlinből-ek és Borchard tar-tottak a nagybeteg-anken volt cancellár-ütétet még mindig

rő, törköly, inkákat

77

déből szállítva palackokban el-fethető:

g S. Léb udețul Somes

K, Cluj

Vajda Sándor tárcát vállal a kormányban?

A akbértörvény módosítását és a házbérek redukcióját sürgették ma a kamarában

Cuza szerint a parlament meghosszabbításáról szóló királyi dekrétum alkotmányellenes. Párizsban véndiákok élnek az állami ösztöndíjakból

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén elsőnek Cuza szólalt fel. Kijelenti, hogy Mironescu által, a kamara tegnapi ülésén a parlamenti ülésszak meghosszabbításáról felolvasott királyi dekrétum alkotmányellenes. Azzal ugyanis, hogy az ülésszakot március 31-én lezárják, nem meghosszabbították, hanem megrövidítették az ülésszakot. Az alkotmány szerint a parlamenti ülésszak öt hónapig tart és miután a jelenlegi ülésszak november 15-én nyílt meg, április 15-én kellene befejezést nyerne.

Cuza hangsúlyozta, hogy a törvényeket be kell tartani. Leonte Moldoveanu liberális: Jobb ha a parlament minél előbb bezárja a kapuit.

A liberálisok következetessége

Cuza: Mi határozottan rokonszenvezünk, kedves Moldoveanu ur, csak hogy önöknek konzekvensebbnek kellett volna lenniök. Ha megfontolták volna a dolgot alaposabban, jobban tették volna. Mert, ha már kivonultak a parlamentből, miért jöttek vissza? Így most már hiába várják, hogy a parlamenti ülésszak rövidebb legyen.

Leonte Moldoveanu: Nem fogunk Cuza urtól konzekvenciát tanulni. (Derültség).

Módosítani kell a lakbérleti törvényt

Ezután Dan Romulus jelent be interpellációt. Az április 23-án esedékes házbérek negyede a legnagyobb nyomorban találják az ország lakosságát. Több interpelláció hangzott el már a lakbértörvény módosításra vonatkozólag, de egy esetben sem adott választ az igazságügyminiszter. A kérdés pedig égetően sürgős, mert minden társadalmi réteget egyformán sújtanak a horribilis házbérek.

Módosítani kell a lakbérleti törvényt, hogy a házbéreket leszállítsák, a munkanélküliekre vonatkozólag pedig speciális utasításokat kell törvényerőre emelni.

Leon lupista képviselő az Eforia Spitalilor színajai kisajátítási botrányával kapcsolatban jelent be interpellációt.

Hares többségi ugyanekhez a kérdéshez szólal fel, majd a közoktatásügyi miniszterhez intéz interpellációt. Kijelenti, hogy a román egyetemi hallgatók nagy nyomorban élnek és kitűnő előmeneteli diákok anyagi eszközök hiányában nem tudnak külföldre utazni. Ennek ellenére a kormány most sokkal kevesebb diáknak ad ösztöndíjat ahhoz, hogy külföldön folytathassanak tanulmányait, mint eddig.

Iorga szerint politikai protezsék kapták az ösztöndíjakat

Iorga: Ezek az ösztöndíjak rendszerint nem jó kezekbe kerülnek. Vannak esetek, amikor politikai protezsék kapták meg az ösztöndíjakat és ezek a diákok ahelyett, hogy tanulmányaikat folytathassák, züllemek Párizsban.

Egy egész sereg véndiák él ott, akik esztendő óta nem tesznek vizsgát.

A jövőben a kérdést úgy fogják megoldani, hogy csak két évre adják ki az ösztöndíjakat.

Cuza és a cukorgyárak

Ezután Cuza szólal ismét fel. Madgearu földművelésügyi miniszter már kétszer is bejelentette, hogy rövidesen parlament elé terjesztik a cukorgyárak szindikalizálására vonatkozó törvényjavaslatot. A javaslat azonban még mindig nem került parlament elé. A cukorgyárak visszaéléseit pedig már

nem lehet tűrni. A cukorgyárak a zsidók kezében vannak, akik kizsákmányolják a lakosságot és fantasztikus haszonnal hozzák forgalomba a cukrot. Interpellációt fog betérjeszteni a kérdésben.

Ezután a kamara rátért a napirendre és megkezdte a színháztörvény módosításáról szóló javaslat tárgyalását.

A szenátusban Mironescu miniszterelnök felolvasta a parlament meghosszabbításáról szóló királyi dekrétumot, majd Sava Stefanescu többségi szenátor javaslatot nyújt be, mely szerint a román királyság fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmával felállítsák I. Károly király szobrát.

Ellenőrizhetetlen hírek a kormány átszervezéséről

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti sajtóban ma este az a tévhir látott nap-

világot, hogy Popoviciu pénzügyminiszter Bécsben megszakította az utját és csak a jövő hét folyamán érkezik Bukarestbe. A híreket éppen Popoviciu hazatérése cáfolja meg a legnyilvánvalóbban. Popoviciu személyével kapcsolatban egyébként a fővárosi sajtóban egyre tartja magát a hír a kormány közeli átszervezéséről. E hírek szerint Popoviciu külföldön több orvosnővel megkonzultált és ennek eredményeképpen hosszabb szabadságot tart szükségesnek. Ezért hazaérkezése után azonnal átadja tárcáját és külföldre utazik. A hír nem látszik valószínűnek, mert a kölcsön kibocsátási munkálatait is valószínűleg a pénzügyminiszter fogja elvégezni.

A kormány átszervezéséről szóló hírek szerint egyébként Vajda Sándor is belép a Mironescu-kormányba és a külügyi tárcát veszi át. A hír természetesen megerősítésre szorul.

Angheliescu bankkormányzó megkezdi munkáját a viszleszámitolási kamat leszállítása érdekében

Nagyfontosságú értekezleteken vesz részt a bankkormányzó

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Nemzeti Bank új kormányzója, Constantin Angheliescu rövidesen néhány nagyfontosságú értekezleten vesz részt. Így elnökölni fog a bankárszövetségnek a közeljövőben tartandó értekezletén, a Mezőgazdasági Kamarák egyesületének gyűlésén és a Nemzeti Bank fiókintézetének igazgatói jelenléte-

ben tartandó ülésen.

Angheliescu a Nemzeti Bank élén a kamatláb leszállítását akarja elérni és ezért működéséhez nagy reményt fűznek. Tudva levő, hogy Angheliescu egyike volt azoknak, akik az uszorkamattörvény betérjesztését sürgették és valószínű, hogy régi programját új állásban is szem előtt fogja tartani.

A kolozsvári egyetem rektora helyesnek tartja az egyetemi tanárok működésének ellenőrzését

Cluj-Kolozsvár, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyetem működéséről szóló új törvényjavaslattal kapcsolatban Hatieganu Gyula, a kolozsvári egyetem rektora a bukaresti Luptának intervjút adott, melyben hangsúlyozza, hogy a Costachescu által elkészített új törvényjavaslat feltétlenül haladást jelent az egyetemnek életében.

Hatieganu hangsúlyozza, hogy feltét-

lenül helyes az az intézkedés, mely az egyetem ellenőrzését rendeli el. Ez az ellenőrzés különösen a tanárok ellen irányul. Hangsúlyozta dr. Hatieganu Gyula, hogy az egyetemi tanárok nem futnak a kontrol elől, mert az csak azoknak veszélyes, akik nem teljesítik kötelességeiket.

A törvényvel kapcsolatban azonban azt is hangsúlyozta a kolozsvári egyetem rektora, hogy a kolozsvári egyete-

met Bukarestben negligálják és olybá tekintik mint egy vidéki intézményt. Nemrégiben Iacoboviciu szenátor interpellációban sürgette meg a kolozsvári egyetem illetékeinek kiutalását, mert az egyetemet az a veszély fenyegette, hogy üzemait be kell szüntesse anyagi eszközök hiányában. A tanárok életét is rendkívül megnehezítette az áldozati adó. Jobb azoknak a helyzete, akik prioritást élveznek, így az orvosok és ügyvédek de a tudományos szakon működő tanárok helyzete súlyos. Az egyetem asszisztensei 3-4000 lej fizetést huznak havonta és ezt sem kapják meg rendszeren.

Szakadás állott be a lengyelországi cionisták táborában

Varsó, március 14. A napokban nyitották meg a lengyel köztársaság területén lévő cionista szervezetek tanácsának konferenciáját, amelyen résztvettek a cionista központi komité tagjai kívül ötvennél több vidéki hitközség delegátusa.

J. Grünbaum szemképviselő háromórás referátumban ismertette az angol kormány és a cionista világszervezet, valamint a Jewish Agency között lefolyt tárgyalásokat és végül javasolta, hogy a konferencia küldjön egy delegátust a Jewish Agency politikai bizottságába. Ez a delegátus képviselje a lengyel zsidóságot az angol kormány és a zsidóság közötti tárgyalások második szakában.

A revizionisták szónoka, Kucenek mérnök kijelentette, hogy Macdonald levele nem felel meg a várakozásoknak és a Grünbaum által vezetett központi komité nem képviseli a lengyel cionizmust. Ezért követeli a cionista országos konferencia haladéktalan egybehívását.

Dr. Gottlieb a mérsékelt cionisták „Eti Livnoth” nevű csoportjának nevében csatlakozott Kucenekhez és kijelentette, hogy Grünbaumnak nem volt joga a lengyel cionista szervezet nevében résztvenni Londonban a politikai bizottság munkáiban. A központi bizottság a cionisták bizalmát nem élvezi.

Grünbaum képviselő válaszában kifejtette, hogy az angol kormány és a Jewish Agency között lezajlott tárgyalások első részében a bevándorlás, a földvétel és a munka kérdése tisztázódtak és elintéződtek. A munka kérdését valósággal fényesen oldották meg. A földvásárlás és bevándorlás problémáját már kevésbé tudták megoldani, de itt is pozitív eredményeket lehetett elérni. Részleges győzelem volt ezen a téren. A revizionisták azon az uton vannak, hogy teljesen elhagyják a cionista világszervezetet, a radikális Al Hamismar-csoport azonban nem változtatott politikáján. Követelték és ma is azt akarjuk, hogy Weizmann adja át a vezetést. Weizmann le akar mondani, mi azonban külső területeken való harcában minden körülmények között támogatni fogjuk.

A hitközségi választások

A hitközségi kérdések előadója, A. Goldberg szerkesztő kifejtette, hogy a kormány erősen támogatta a választások idején az Agudát és ma is az Aguda kedvence a lengyel kormány. A legközelebbi hitközségi választások alkalmával a rendőrség és a kerületi főnökök bizonyára erősen támogatni fogják az Agudát, akik meglehet hogy mint a zsidóság többségi reprezentánsai fognak bekerülni a hitközségi képviselőkbe. Ha ez megtörténne — ugymond — akkor önként el fogjuk hagyni a hitközségeket. A kormány ugyanis olyan redeletet akar kiadni, amely jogot ad a hitközségeknek arra, hogy válasellenes magatartása miatt ki lehessen zárni tagokat a hitközségből. Ezen az alapon pedig az agudisták bizonyára kizárnák a számukra kellemetlen cionista tagokat.

A konferencia elhatározta, hogy a cionista szervezet mindenütt önálló hitközségi listával fog fellépni és csak azon pártok koalícióját fogja elfogadni, amely a Palesztina-munka alapján áll és amely a klerikalizmust támadja.

Kés csoport kilépett

Az éjjeli ülésen szavazattöbbséggel elhatározták, hogy az angol kormány és az Agency között folytatandó tárgyalásokra képviselőt küldenek. A határozat elfogadása után a revizionisták kijelentették, hogy kilépnak a cionista tanácsból. Hasonlóképpen kiléptek a mérsékelt „Eti Livnoth”-csoportképviselői. A két csoport reprezentánsai azonnal elhagyták a tanácskozás színhelyét.

„Eles és megk...”

ságára hivatkozva, udvariasan megérkezik k... is. Egy rövid, de határozott terveció s a következő ügymiszter hátra dől a fesszor dolgozószobájában. A másik fotel rágyujt pipájára, egy a szenátus alelnöke fig... A pénzügyminiszter dorja fiatalos angol b... a kölcsön feltételeinek lások történetének ism...

A köles

— Mindenekelőtt is 53 millió dollár. Sok hogy ez a kölcsön kicsi tudják, hogy 60 millió stabilizációs kölcsön n... nánt nem is kaphattuk szerződés előírja ugyan pénztár bevételeinek f... szeget nem lehet kölcs... ra fordítani. Nos, az... teinek visszafizetése... jövedelmeit oly mérték... hogy a stabilizációs t... lapított plafonig már... lárt köthettünk volna.

Harmincmillióben kerül az

— Az 53 millió dollár készpénzben kerül kibocsátási árfolyam... vonva, netto is több... nek felel meg, amely... delkezünk. Nem igaz a... fejében különböző szá... tunk volna, vagy hogy... vételére köteleztük... fennmaradó 23 millió... képpen oszlik meg: 1... utépitésre, 10 millió d... társaság által folyósi... tására. A koncesszió... ben ezt a 10 millió d... kellett volna visszafi... megterhelte volna a... visszafizetés 40 évre t... radó 3 millió dollárt a... romániai vállalatokká... Astra, stb.) fennáll... re kell fordítanunk. E... gi bűnöknek egy mar...

Hogyan fog kölcsönt

— A kölcsön felhas... képpen történik: me... tétet és a Banca Agr... —200 millió frank, a... jaira 250 millió fran... 200 millió frank és... frank. Nagyon örülök... közti kölcsön kibocsá... nek egy kivételével... amelyek a stabilizáci... sában közreműködtek... főnkölcsön konvertál... Bank, Amerika egyik... tétete vállalta mag... adott pillanatban vis... csöntöl és bizony sok... amig sikerült részvé... tanom. Egyetlen orsz... én legnagyobb sajná... lyosításában: Anglia... pen a mi érdekünkbe... ni az angolok, nagy... ebben a pillanatban... pénzpiac. A legnagyobb... tal is Franciaország... francia kormány, France, a legnagyobb... gemre voltak.

Voltak ne meny a f

— Miért húzódtal... zyalások? — vetjük

Nagy tavaszi vásár megkezdődött

SELYEM
TEXTIL
NAGY
ÁRUHAZ

JUDOVICS
CAL. REG. FERDINAND

„EXP
שר ארבה כשר
פכה

Szállítok frissen...
zsirt 75 lejért...
kilogrammját...
ben. Füst

FRIEDMANN
Piata Mih

"Eles és nehéz viták előzték meg a kölcsön megkötését, de az eredmény a fontos"

(Az első oldali cikk folytatása)

Számára hivatkozva, udvariasan kitér. Szerencsére megérkezik közbe Vajda Sándor is. Egy rövid, de hatásos diplomáciai intervenció a következő pillanatban a pénzügyminiszter hátra dől Boila Romulus professzor dolgozószobájának széles bórfojtályában. A másik fotolyban Vajda Sándor rágyújt pipájára, egy harmadikból pedig a szenátus alelnöke figyelő a beszélgetést. A pénzügyminiszter gyöngéden megsodorja fiatalos angol bajuszát és belékezd a kölcsön feltételeinek s a kölcsöntárgyalások történetének ismertetésébe.

A kölcsön: 53 millió dollár

Mindenekelőtt is: a kölcsön összege 53 millió dollár. Sokat beszéltek arról, hogy ez a kölcsön kicsi. Ezek nyilván nem tudják, hogy 60 millió dollárnál többet a stabilizációs kölcsön második részlete gyanánt nem is kaphattunk. A stabilizációs szerződés előírja ugyanis, hogy a monopól pénztár bevételeinek felénél nagyobb összeg nem lehet kölcsöntörlesztés céljaira fordítani. Nos, az első kölcsön részleteinek visszafizetése a monopól pénztár jövedelmeit oly mértékben veszi igénybe, hogy a stabilizációs tervezet által megállapított plafonig már csak 60 millió dollár köthetünk volna le.

Harmincmillió dollár készpénzben kerül az országba

Az 53 millió dollárból 30 millió dollár készpénzben kerül az országba. Ez a kibocsátási árfolyamot és egyebet levonva, netto is több mint 4 milliárd lejnek felel meg, amely fölött szabadon rendelkezünk. Nem igaz az, mintha a kölcsön fejében különböző számításokat angazsálunk volna, vagy hogy ipari termékek átvételére köteleztük volna magunkat. A fennmaradó 23 millió dollár a következőképpen oszlik meg: 10 millió dollár megy utépítésre, 10 millió dollár pedig a telefonársaság által folyósított kölcsön konvertálására. A koncesszió-szerződés értelmében ezt a 10 millió dollárt öt éven belül kellett volna visszafizetni, ami súlyosan megterhelte volna a költségvetést. Így a visszafizetés 40 évre tolódik ki. A fennmaradó 3 millió dollárt a CFR-nek különböző romániai vállalatokkal (Resita, Lónya, Astra, stb.) fennálló tartozásai fedezésére kell fordítanunk. Ez még mindig a régi bűnöknek egy maradványa...

Hogyan fogják felhasználni a kölcsönt

A kölcsön felhasználása a következőképpen történik: mezőgazdasági hitelintézet és a Banca Agricolurii számára 200-200 millió frank, a vasut utépítési céljaira 250 millió frank, kinestári célokra 200 millió frank és utépítésre 220 millió frank. Nagyon örülök, hogy ezen nemzetközi kölcsön kibocsátásában részt vesznek egy kivételével mindazok az államok, amelyek a stabilizációs kölcsön folyósításában közreműködtek. Így például a telefonkölcsön konvertálását a National City Bank, Amerika egyik legelőkelőbb pénzintézete vállalta magára. A svájciak egy adott pillanatban visszavonultak a kölcsöntől és bizony sokat kellett dolgoznom, amíg sikerült részvételüket mégis biztosítani. Egyetlen ország nem vett részt az én legnagyobb sajnálatomra a kölcsön folyósításában: Anglia. Kisebbséget, éppen a mi érdekünkben nem akartak vállalni az angolok, nagyobb összeget viszont ebben a pillanatban nem bír el az angol pénzügy. A legnagyobb támogatást ezután is Franciaországtól kaptuk. Ugy a francia kormány, mint a Banque de France, a legnagyobb mértékben segítségemre voltak.

Voltak nehézségek, de az eredmény a fontos

Miért húzódtak el oly sokáig a tárgyalások? — vetjük közbe a kérdést.

„EXPRESS”
Készletlibah u scsarnok
Készletlibah u scsarnok
Szállított frissen olvasztott libah u scsarnok 75 lejért, libah u scsarnok 65 lejért kilogrammját, minden mennyiségben. Füstölt bus. stb.
FRIEDMANN M. cég Oradea
Piata Mihai Viteazul 11

Kétségtelen az, hogy voltak nehézségek. Eles és komoly vitákat kellett folytatnunk. Ok természetesen igyekeztünk védeni az érdekeiket: mi is a magunkét... A pénzügyminiszter itt felemeli a kezét és mosolyogva teszi hozzá:

De mit számít a munka és a küzdelem: az eredmény a fontos. A legnagyobb nehézséget az jelentette számunkra, hogy kedvező atmoszférát teremtsünk a kölcsönnel szemben a közvéleményben, abban a közönségben, amely a kölcsönkötvényeket vásárolja. Ezért kellett hosszas viták után hozzájárulni bizonyos elintézetlen kérdések rendezéséhez. S azokat az ügyeket, amelyek közvetlenül érintik az államot, az államra eléggé kedvező feltételek mellett el is intéztük. Egyesek abszurd ígé nyekkel léptek fel. Ezeket szó nélkül visszautasítottuk, még azt is megreszkírozva, hogy a kölcsönt vagy egyes államoknak a kölcsönben való részvételét elvesszük. Más ügyek még rendezésre várnak. Ezeket is el kell intéznünk, az ország hitelének helyreállítása érdekében. Nem lehet az, hogy 12 évvel a háború befejezése után még mindig függőben legyenek tartva ezek a dolgok. Egy a kettő közül: vagy rendezzük ezeket a dolgokat, vagy nem. De nem lehet a külföldi tőkésekét üres szóval továbbra is az orruknál fogva vezetni.

Ennél a pontnál egy nem egészen hízegő kifejezés illette azokat, akiknek lelkiismeretét ezek a kellemetlen „rendezetlen” ügyek terelik. A pénzügyminiszter felénk fordul:

Huszonnégy óra Maniu Gyulánál

Na és mit mondhatnék még Önöknek?

A Maniunál tett látogatása iránt érdeklődöm.

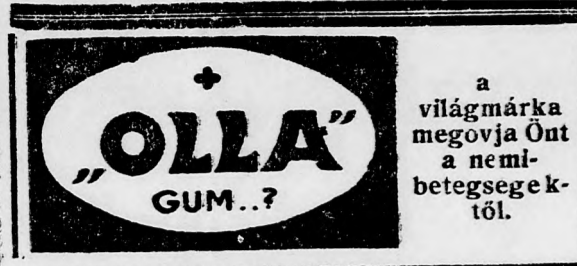
Voltam Maniunál. Huszonnégy óráig vendége lehettem az elnök urnak, akinek egészsége teljesen helyreállott. Maniu, aki Montecarlo mellett, a Beau Soleil hotelben tartózkodott, ma délután el is indult, hogy autón bejárja Dél-Franciaországot és azokat a helyeket, ahol a világháború lezajlott. Azt hiszem, két hét múlva már az országban lesz.

Mit szól pénzügyminiszter ur Burileanu eltávolításához?

Nem ismerem azt a táviratot, amelyet Burileanu a kormány megkerülésével akart Párizsba küldeni és így erről nem nyilatkozhatom. De annak mindenesetre nagyon örülök, hogy a Banca Nationala élen olyan derék és hozzáértő ember áll, mint Costică Anghelescu...

Milyennek látják a külföldi bankárok a nemzetközi helyzetet?

Popovici végigsimítja homlokát.

Bizony a helyzet elég súlyos. Amerikában különösen nagy bizalmatlanság lett urrá. Az emberek kezdenek nem hinni már semmiben. Az európai államokban Franciaországot, Svájcot és Hollandiát kivéve, ugyancsak súlyos a helyzet. Az emberek azt várják, hogy muljék el már végül ez a válság, amely kezdetben pénzügyi természetű volt, ma azonban ipari válsággá változott át, olyan mértékben, hogy komoly következményekkel járhat a szociális nyugalomra. Az emberek minden esetre sokat remélnek Briandnak, ennek a csodálatos energiával rendelkező embernek az akciójáról...

Vajda Sándor úgy véli, hogy ez a Briand-rész kiváló befejezést alkotna a beszélgetéshez. Volna még néhány kérdésünk, de csenget a telefon. Teianu pénzügyi államtitkár jelentkezik Bukarestből, hogy főnökét üdvözölje. És jelezzék van Mironescu miniszterelnök is. Megszoritjuk tehát a kezét, amely a kölcsön-szerződést aláírta és diszkréten visszavonulunk.

Popovici Mihály huszonnégy órát tölt Kolozsváron és ma este nyolc órakor indul vissza a fővárosba.

Kasztner Rezső

Titulescu: A leszerelési világkonferencia balsikere veszedelmes következményekkel járhat

Titulescu megérkezett Bukarestbe és nyilatkozott külpolitikai kérdésekről

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Titulescu ma délután 6 órakor az Orient expresszel megérkezett Bukarestbe. A pályaudvaron Mironescu miniszterelnök, Tilea alminiszter, Dinu Cesianu párizsi meghatalmazott miniszter, továbbá a londoni követ számos barátja és az újságírók várták.

Mironescu átölelte Titulescut,

aki jövedelmen szorított kezét a megjelent előkelőségekkel, majd az újságírókat üdvözölte és a miniszterelnökkel együtt szállására hajtott.

A sajtó munkatársai közül többen elébe utaztak Titulescunak, akitől nyilatkozatot kértek, mi bukaresti utazásának a célja?

Titulescu ugyanazt válaszolta, mint átutazóban egyik budapesti újságírónak:

Szolgálati érdekből hívtak az országba. Ennél bővebb felvilágosítást adni nem volt hajlandó.

Az újságírók ezután megkérdezték, mi a nemzetközi politikai élet jelenleg legfontosabb és legaktuálisabb problémája?

Kétségtelenül a leszerelési konferenciának a kérdése.

Minden erőfeszítést meg kell tenni a jövő háborújának kiküszöbölésére

és ebben az irányban igen nagyfontosságú lépést jelent az olasz-francia tengerészeti konvenció létrejötte, amely körül Mussolini, Briand és Henderson szereztek nagy érdemeket.

A leszerelési konferencia sikerétől nagyon sok függ. Az összes államok között morális kiengesztelődesnek is meg kell valósulnia, tekintet nélkül azok kormány formáira és tekintet nélkül talán arra is, hogy a bourgeoisie kormányai, vagy bougeoi ellenes kormányok vezetik az egyes államokat.

A leszerelési világkonferenciának esetleges balsikere igen veszedelmes következményekkel járhatna a világképre.

Az újságírók ezután a Nemzetközi Mezőgazdasági Hitelintézet ügye iránt érdeklődtek, amelyre vonatkozóan tudvalevően Titulescu tett volt konkrét javaslatot a genfi nemzetközi gazdasági konferencián. Titulescu részletesen elbeszélgetett erről a problémáról is az újságírókkal és hangsúlyozta, hogy

ha a legutóbbi hónapokban nem is beszélnek sokat ennek a tervnek a megvalósításáról,

ennek csak az a magyarázata, hogy a

kiküldött bizottság csendesen, de annál nagyobb agilitással dolgozik és készíti elő a terv megvalósítását. A vezető elvek már teljesen tisztázódtak az eddigi tárgyalások során.

Az újságírók végül a kölcsönüggyel kapcsolatos kulisszatitkokról érdeklődtek, de a kiváló román diplomata csak annyit mondott, hogy nem tud többet, mint más szorgalmas újságolvasó.

Titulescu kijelentése szerint 4-5 napig marad Bukarestben.

Budapest, március 14. Az egyik budapesti távirati iroda a Daily Telegraph jelentését közli Titulescu hazaérkezésével kapcsolatban. A távirat szerint a londoni lap bukaresti tudósítója a leghatározottabban fenntartja azt az értesülését, hogy Titulescu hazaérkezése a koncentrációs kormány tervével van kapcsolatban. A király Titulescut szeretné látni a koncentrációs kormány élén. A lap fenntartja állításait annak ellenére, hogy hivatalos helyen ezt az értesülést megcáfolták.

Ha majd Hitler árnyéka ráborul Európára

Berlin, március 14. A berlini kampókereszties sajtó ismét élénk akciót kezdett a zsidók ellen. Az Angriff című antiszemita újság „Indokolt antisemitizmus” címen tudósítást közöl Romániából, amelyben a cikkíró elmondja, hogy Románia a nemzetközi zsidó pénzügy világ diktatúrája alatt áll és ez a pénzdiktatura nem engedi érvényesülni a román antiszemitaikat, akik az ország folszabeditásáért küzdenek. A zsidó terror Romániában — írja a cikk —, egyre tart és a világ zsidó sajtója nagyon örül az elért pénzügyi eredményeknek.

Az idézett újság citálja a titkos társulatok nemzetközi revüjének egy cikkét, amelyben kifejtik, hogy a román kormány valóságos hadjáratot indított a zsidó ellenfelek ellen és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a román nép kapjon erőt, hogy Isten segítségével sikerüljön legyőzni a veszedelmes ellenfeleket. A cikk Károly király ellen minősíthetetlen kirohanásokat intéz.

Az Angriff című lap a francia folyóirat cikkéhez a következőket jegyzi meg: Csak hozzájárulhatunk a francia antiszemita újság kívánságához. A zsidóság átkának leküzdését azonban csak az teszi lehetővé, ha Németországban megtörik a zsidók politikai hatalmát és ha Hitler árnyéka fog rávetődni Európára.

Kolozsvári Mentők készpénz sorsjátéka!
Nyeremény garantálva és fizetve Banca Albina által
SOHA TÖBBÉ!
Ilyen alkalom, hogy csekély 100 lejért gazdag ember lehessen, március 15-én 100.000 lejt, március 25-én 200.000 lejt és
április hó 1-én 1 millió lejt nyerhet
A clujj Mentők sorsjegy húzásain.
Siessen a vásárlással, amíg nem késő!
Sorsjegy kapható: dobány-hírlapáruda, borbélyoknál és uccal árusoknál, valamint 117 lej előzetes bekltdése ellenében a Sorsjegyiroda Clujj, Str. Memorandului No. 16.
Nyeremény jegyzék hírlapilag közölve!

Bécs már unja a lainzi főtárgyalás „szenzációit“

Lanyha érdeklődés mellett zajlott le a főtárgyalás második napja. Bauer diszkréten kezeli régi szerelmi ügyeit

Moissi is megjelent a főtárgyaláson

Bécs, március 14. A Bauer-per tárgyalásának második napja a közönség érdeklődésének hiányában telte el. A tárgyalóterem korántsem látszott olyan nak, mintha egy nagy port felvert szenzációs bűnper kerülné dörögés elé. Bauer rendkívül higgadt s a feladott kérdésekre precízül válaszolt. Az elnök a tárgyalás kezdetén megkérdezi Bauert, hogy tegnapi vallomásaiban akar-e még valamit hozzáfűzni. A vádlott mélyen meghajlik az esküdtek és a bíróság asztala előtt, majd kijelenti, hogy nincs több mondanivalója. Egy esküdt azt kérdezi Bauertől, hogy mikor adta át neki Fellnerné a bundáját eladásra. Bauer precíz dátummal felel: 1910 július 17-én.

— És a 4000 lírát mikor küldte neki — kérdezi tovább az esküdt.

Bauer: Már májusban. Akkoron irta nekem, hogy pénzzavarban van.

Az ügyész most azírta tesz fel kérdést, hogy Bauer 1928 júliusában milyen anyagi viszonyok között élt. Eleinte kitérően viselkedik a vádlott, majd pedig kijelenti, hogy mindez az aktákból kivehető. Az ügyész újból felszólítására így felel:

— Nem tudom pontosan, milyen vagyonom volt.

Ügyész: A vizsgálat alatt azt mondtotta, hogy 25—30.000 schilling.

Vádlott: Ez lehetséges.

4—6000 shilling a Boden-kreditanstaltnál

Ezután hangsúlyozza, hogy vagyonának likviditása nem birt részére fontossággal, miután nem volt arra szükség. Szabadalmához sem kellett pénz, mert munkálatait nem fejezte be. Miután az elnök az aktákból megállapítja, hogy a vizsgálat alatt Bauer egy ízben olyan kijelentést tett, hogy pénzt nem tudta folyósítani, a vádlott megismétli, hogy a Bodenkreditanstaltnál 4—6000 schilling felett rendelkezett.

Ügyész: És 1928 nyarán mégis pénzre volt szüksége. Nem tett kísérletet azírta, hogy váltóval szerezze pénzét?

Bauer: Soha.

Ügyész: A tény azonban az, hogy önnek mégis pénzre volt szüksége. Milyen szándékai voltak Agathe Mayer vagyonával?

Bauer az ügyész szurós kérdésére is azonnali választ ad és kijelenti, hogy a pénzre egy nagyobb üzlet megvalósítása céljából volt szüksége, mely egy évvel később óriási nyereséggel zárult. Hangsúlyozza, hogy ez volt az egyedüli eset, amikor a saját tőkéje nem volt elegendő üzleteinek lebonyolítására. Arra nézve, hogy 1928 nyarán meglehetősen luxuselemtípust folytatott, Bauer elmondja, hogy az életmódján sohasem változtatott. 1927-ben Gasteinban, az előző évben pedig Meránban töltötte a nyarat. Fellner Katalinról tesz fel ezután az ügyész kérdést. Bauer kedvesnek, csinosnak, de nagyon idegesnek mondja.

Ügyész: Azelőtt súlyosabb kifejezést használt.

Hisztérika volt...

Vádlott: Igen, azt mondtam, hogy hisztérika volt. Igaz, hogy köztünk nem egyszer izgatott jelenetekre került a sor, de ennek oka tisztán Fellnerné hisztérika-alaptermészetében keresendő.

Az ügyész most már Bauer szerelmi viszonyairól kezd faggatni a vádlottat. Bauer ép úgy, mint az első tárgyalás folyamán, most is lovagiasan viselkedik és kijelenti, hogy ezekről nem tesz vallomást. Arra a kérdésre, hogy Dec-kernével mikor folytatott viszonyt, kijelenti, hogy 1925-ben. Hogy azóta azonban megismétlődött-e köztük a vi-

szony, nem akar a vádlott választ adni.

Ügyész: Mivel magyarítja azt, hogy amint önnél házkutatást tartottak, Fellnernének csak egy levelét találták a lakásában és abban is az asszony öngyilkossági szándékáról nyilatkozott.

Bauer azonnal kész a válasszal:

— Akkor költözöktem. A többi levelek elvesztek.

Az ügyész kívánságára Bauer feljegyzéseit olvassák fel, amelyeket ber-

Megszilárdult a Laval-kormány helyzete

Párizs, március 14. A kamarában a költségvetési vita rövid megszakításokkal 27 órán át tartott ülésben ért véget. Az ülés vége felé szociáldemokrata részről támadást intéztek a pénzügyminiszter ellen amiatt, hogy a pénzügyi válságba került Aeropostale vállalatot közpénzekből akarja szanálni. Az ülés végén Laval miniszterelnök felvetette a bizalmi kérdést és a kamara 340 szavazattal 215 ellenében bizalmat szavazott a kormányának. A költségvetést a többség 460 szavazattal 120 ellenében szavazta meg. A költségvetés bevételi előirányzata 50 milliárd, míg

a kiadások összege 50 milliárd 742 millió frank. A kamara legközelebbi ülését csütörtökön fogja tartani.

Párizs, március 14. A Le Temps a kormány parlamenti győzelméről cikkezve kiemeli, hogy a váratlan nagy többség immár teljesen tisztázta a belpolitikai helyzetet. Remélhető, hogy a szenátus is hamar végez a költségvetéssel és Laval részére adva lesz a nyugodt kormányzás lehetősége. A kormány így nyugodt atmoszférában fogja előkészíthetni husvét után a köztársasági elnökválasztást.

Kiderült a tiltott marhavágás, míg a két üzlettárs kölcsönösen feljelentette egymást

Cluj-Kolozsvár, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári ügyészség egy napon két érdekes tartalmu feljelentés érkezett, amelyben a vizsgálat a felek kölcsönös kihallgatásával folytatott. Ugyanakkor azonban a rendőrség bünyűi osztálya is nyomoz a nem mindennapi érdekességű ügyben s a kihágási részt igyekszik kihámozni a feljelentés szálai körül. A két feljelentő: a kolozsvári Benkő és Gürsch mézáróscég társtulajdonosai. Benkő feljelentést tett Gürsch ellen, néhány nappal később pedig Gürsch is bünyűdi feljelentéssel élt Benkő ellen.

Benkő a társa ellen beadott feljelentésben azt állítja, hogy Gürsch hamis könyvezetést honosított meg a cégnél csak azért, hogy ezzel a társát megkárosítsa. A feljelentés szerint Benkőt százezer lejes károsodás érte cégtársa manipulációi következtében. A rendőrségre beérkező feljelentés nyomán azonnal megindult a nyomozás az ügyben. Ugyanakkor azonban, mikor Gürsch arról értesült, hogy társa feljelentette őt, viszontfeljelentéssel élt a rendőrségen Benkő ellen. Gürsch azt állítja, hogy Benkő a cég részére jelentékeny összegeket inkasszált, de ezeket a pénzeket nem fizette be a céghez, hanem a saját céljaira használta fel.

Az érdekes kettős feljelentés alapján a rendőrség pár napig folytatta a kihallgatásokat, majd miután a cégtársak nem voltak hajlandók kiegyezni, az iratokat áttette az ügyészséghez, ahol az ügy kivizsgálása folyik tovább. A dolognak a rendőrségen azonban érdekes fejleményei lettek. Az ügy kivizsgálása alatt a rendőrséget arról értesítették, hogy a két mézáróscég a városon kívül, egy külvárosi telken a marhák száját vágatta le. Tudvalevő, hogy a vágóhidon kívül történő vágatás súlyos kihágást jelent, mert egyrészt egészségi szempontból szükséges, hogy a vágásra kerülő marhát az állatorvos felülvizsgálja, másrészt a vágatási illetek jelentékeny jövedelmét képezik a városnak. Így a marhavágatással a várost is megkárosította a cég, míg azzal, hogy orvos nélkül vágatott, egészségtelen hus kerülhetett forgalomba.

A rendőrségen már napok óta tart a nyomozás ebben az ügyben. Az első napon úgy látszott, hogy a mézáróscég 800 marhát vágatott volna titokban külvárosi telkén. De azóta a cég többször vágatást hivatalos irattal igazolt. Az ügyben úgy az ügyészségen, mint a rendőrségen folyik a nyomozás és még érdekes fejlemények várhatók.

A könyvpiac ujdonságai a legelőnyösebben beszerezhetők a

COSMOS

(Dr. SZÖNYI GÉZA) lapterjesztő vállalatnál
CLUJ, Calea Regele Ferdinand (Ferenc József-ut) 8.

S. DUBNOW: Die Geschichte des Chassidismus
S. DUBNOW: Weltgeschichte des jüd. Volkes
S. DUBNOW: Die Grundlagen des Nationaljudentums
KLAUSNER: Jesus v. Nazareth
RUPPIN: Soziologie Der Jiden
Jüdischer Jugendkalender
ROTH: Hiob
Novelpreistraeger. Ausgewahlte Werke

U. SINCLAIR: Leidweg de Liebe
BRANDT: Achtung: das neue Jahrtausend
MATZKE: Jugend bekennt: So sind wir
DOMINIK: Kautschuk. Industrierman
DEMBITZER: Brumler und Bettler
RASCHKE: Fieber der Zeit. Roman einer Jugend nach dem Kriege
H. MANN: Die grosse Sache

Orvosi, gazdasági, technikai szakkönyvek és folyóiratok!

Csuz- és kőszvény-

bántalmak gyógyításánál jó tea használata fontos gyógytényező!

Tapasztalati tény, hogy a hasonlóteakverek között Prof. Páter csuz és kőszvény elleni teája a legjobb. Ezen tüneményes hatású teakülönlegesség használata feleslegessé teszi a drága fürdőhelyek és kurák használatát. Ezen teától a csuz és kőszvényben szenvedő otthonában olcsón és kényelmesen megszabadul bajától. Ezen tényleg igazolására itt közöljük a következő hitelesített nyilatkozatot: „Jombolia, 1927 február 25. Izületi csuz és kőszvénybántalmakban szenvedek 1913 óta, végig jártam az összes gyógyfürdőket u. m.: Pöstyén, Lukácsfürdő, Vizakna, Buziás és Velence fürdőhelyeket. Mindez nem használt s erre 3 hónapon keresztül használtam Prof. Dr. Páter csuz és kőszvény elleni teáját és ettől a kőszvényem kezdte meggyógyulni és csuzom is meggyógyult. Sziveskedjenek felvilágosítani az ebben szenvedőket, hogy 8—14 napos teahasználat nem hoz gyógyulást, különösen, ha évek óta szenvednek e bajban. B. P. kereskedő.”

Prof. Dr. Páter csuz és kőszvényelleni teája

a megveszkelhelyek legtöbb gyógyszerárán és drogériájában azonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az eredeti csomagolásu teát néhány napon belül beszéri. Minden eredeti csomagón a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Levelezőlap útján a tea „Csillag” gyógyszerár, Brasov, Hosszu uca 5. sz. alatti lerakattól rendelhető. Nagyban lerakat: „STAN-DARI” drogéria, Bucuresti. I.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZEPEUROPAI
Vasárnap, március 15.

Bukarest. 10.15: Gyermekekora. — 10.30: Felolvasás. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 12.50: Grammfón. 16: Zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 20: Kabaré. 21.35: Uzenetek. 21.50: Hírek.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. — 10: Egyházi zene. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Zenekari hangverseny. E hangverseny szünetében Rádió krónika. 2: Grammfónhangverseny. — 3: Rádióélet játszózórja. 3.30: A földművelésügyi minisztérium ellőadássorozata. 4: Szabadgyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: Hangverseny. 7.15: Dalárda. 8: Sport. 8.15: Március 15-i emlékünnepe. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Cigányzene. 22.15: Zenekar.

Berlin. 20: Verdi: Don Carlos című operája.

Breslau. 20.20: Hangverseny. Frankfurt. 20.45: Könnyű zene. Hamburg. 22.50: Szórakoztató zene. Lippse. 19.15: Mandolinzene. Varsó. 22.15: Dalest.

Kattowic. 21.30: Hangverseny. 22.15: Dalok.

Poznan. 22.15: Táncczene.

Milánó. 20.30: Könnyű zene.

Róma. 20.40: Bellini: A kék varázs c. operája.

Prága. 20: Filharmónikus hangv. Beethoven: Bgmont nyitány, I. szimfónia, Eroica nyitány.

Pozsony. 16: Könnyű zene.

Brünn. 15: Ábrahám: Viktória című operettje.

Osló. 20: Rádiózenekar. Wagner: Lohengrin nyitány, Verdi: Rigoletto, Puccini: Pillangókisasszony, Bizet: Carmen. Toulouse. 21.45: Dalok. 24.30: Táncczene.

Hétfő, március 16.

Bukarest. 12: Grammfón. 16: Rádiózenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 20: Szimfónikus hangverseny. 20.30: Felolvasás. Utána: A hangverseny folytatása. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Szalónzenekar. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. — 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Novellák. 5.20: Farkas cigányzenekara. 6.20: Német nyelvtanítás. 6.50: Felolvasás. 7.30: Filharmónikus hangv. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Jazz.

Bécs. 19.30: Citerahangv.

Berlin. 19.10: Szórakoztató zene.

Varsó. Kattowic. 20.45: Opera.

Milánó. 19.30: Könnyű zene.

Róma. 17.30: Zongorahangv. 20.30: Könnyű zene.

Prága. 21.30: Rádiózenekar. Mozart: Titus nyitány, Mozart: D-moll zongorahangverseny.

KÖ

A ka lehe

A románia

Cluj-Kolozsvár, let tudósítójától.) előtt Kolozsváron Építőmesterek Országos ellenére, h Kolozsváron alakult sába kellett helyé építőmesterek közszolidaritás s hián aktivitás is ahh ügyeit Kolozsvári Csak néhány h meg a szövetség, tése érdekében o mely a legnagyobb Működését azzal hogy emlékiratot reskedelmi és ip melyben arra kéri lek terjeszkedését működésükkel ne re Románia kisip dummal egyidejűl gos szövetségével zesi törvénytervez niszter elé, amely adómentességet k rendszabályozásár mokban felhívták ra, hogy a kartel a minimumra zsu egyenes arányban

Szinh

Ch

— Premier a Magy

A Magyar Szín Christina, poétiku szí alkotás, amell azt az izgalmas, d lyet megkivánnak gei. Egy megható (a bűbajos Janet demoni állatszerű küzdenek ebben a fiúért. Charles M tes, hogy végül győz. A csodaszép kiállítású filmben Rudolf Schildkra nül a film felvét hogy ez az utolsó ward ebben a film egyike a világ le

Utolsó farsang. tató a kolozsvári Két erdélyi szerző tegnap este a kolozs mely az „Utolsó Az operett nem mint a szokványos többje: Jancsi ur mek és „uri” ram hoz vezet Juliská akaratos is és elo pillantásától. Em merni, hogy a libr rutinírozott szin alakjait, sőt eg burleszk-komikum gondolatvilága mé vallér-mentalitás inkább az operett, nem a szerző. — Lajos irt a libre néha bántóan eml Néhány énekész felvonásbeli szöve nyerte a közönség finomság és hang ben a legemlékező sebb alakítást Sel Humora és komik lesz minden neve jes volt. Kondor Leővey Leó, Mil Béla, Nádor Jenő megtették a siker maradt el: a szerzők.

Köszvény-

lásánál jó tea hasz-
gyógytevéző!
hogy a hasonlót
Prof. Páter esz és
ja a legjobb. Ezen
u teakülönlegesség
essé teszi a drága
urák használatát.
z és köszvényben
n olcsón és kényel-
n bajától. Ezen té-
közöljük a követ-
latkozatot: „Jom-
25. Izületi esz és
ban szenvedek 1913
z összes gyógyfür-
yén. Lukácsfürdő,
Velenice fürdőhe-
használt s erre 3
használtam Prof.
köszvény elleni tea-
nyokozta dagana-
jizületi eszmók el-
nek felvilágosítani
et, hogy 8-14 na-
m hoz gyógyulást,
óta szenvednek e-
sedő.”
és köszvényelleni
a
egttöbb gyógyszer-
ban azonnal kap-
t, ott a gyógyszer-
ságra az eredeti
hány napon belül
delti esomagon a
védett fényképe
Levelezőlap utján
gyesztár, Brasov.
titi lerakattól ren-
lerakat: „STAN-
leuresti. I.

MUSOR

EUROPAI

rcius 15.

mekóra. — 10.30:
fón, 12.30: Hírek.
Zenekar. 18: Rá-
fón. 20: Kabaré.
Hírek.

rek, kozmetika. —
: Pontos időjezés,
Zenekari hangver-
szünetében Rádió
hangverseny. —
3.30: A földmű-
előadássorozata.
: Pontos időjel-
10: Hangverseny.
rt. 8.15: Március
ana: Pontos idő-
Majd: Cigány-

Carlos című ope-

rseny.
nyű zene.
kozlató zene.
nzene.

gverseny. 22.15:

e.
zene.
A két varázs c.

gus hangv. Bee-
ty, I. szimfónia,

ene.
Viktória című

Wagner: Lo-
Rigoletto, Puc-
Bizet: Carmen.
k. 24.30: Tán-

16.

ón. 16: Rádió-
19: Grammo-
verseny. 20.30:
verseny folyta-

zenekar. 9.30:
12.25: Hírek.
rásjelentés. —
anásadója. —
őjárásjelentés,
Farkas cigány-
voktatás. 6.50:
önikus hangv.
őjárásjelentés.

zene.
opera.
ne.
angv. 20.30:

car. Mozart:
moll zongora-

KÖZGAZDASÁG

A kartellek árdrágítása teszi lehetetlenné az építkezést

A romániai építőmesterek szövetségének memoranduma a kartellek ellen

Cluj-Kolozsvár, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt Kolozsváron alakult meg a romániai építőmesterek Országos Szövetsége. De annak ellenére, hogy ez a szövetség Kolozsváron alakult meg, a központot Brassóba kellett helyezni, mert a kolozsvári építőmesterek között nincs meg a kellő szolidaritás s hiányzik belőlük a megfelelő aktivitás is ahhoz, hogy a szövetség ügyeit Kolozsvárról lehessen irányítani. Csak néhány hónappal ezelőtt alakult meg a szövetség, de az építőipar fellendítése érdekében olyan aktivitást fejt ki, amely a legnagyobb elismerésre érdemes. Működését azzal kezdte meg a szövetség, hogy emlékiratot intézett Manoilescu kereskedelmi és iparügyi miniszterhez, amelyben arra kéri, vessen véget a kartellek terjeszkedésének és hasson oda, hogy működésükkel ne tegyék véglegesen tönkre Románia kisiparát. Ezzel a memorandummal egyidejűleg a gyáriparosok országos szövetségével egyetemben új építkezési törvénytervezetet terjesztettek a miniszter elé, amelyben az új házakra 30 évi adómentességet kértek. A kartellek megrendszabályozására irányuló memorandumokban felhívták a miniszter figyelmét arra, hogy a kartellek gyártási mennyisége a minimumra zsugorodott össze és ezzel egyenes arányban emelkedik az iparcik-

kek árai. Hogy a kartellek tevékenysége mennyire káros az országra, igazolják azazal, hogy a külföldi kartellek árai átlag 20-25 százalékkal olcsóbbak a mi árainknál. Összehasonlító táblázatot közölnek arról, hogy pl. a mezőgazda egy mázsa buzáért mit tud vásárolni ma.

A háboru előtt egy mázsa buza árából 700 kg. cementet, vagy 115 kg. vasat, 100 kg. vasbádóg lemezt, vagy 18 tekercs kátránypapírt, két pár férficsizmát, 800 drb. géptéglát, 600 drb. cserepet, 10 mázsa meszet, 4 mázsa szegyet tudtak vásárolni. Egy mázsa buza tette ki adóját annak az iparosnak, aki egy segéddel és egy tanonccal dolgozott, 6 évi adóját tette ki egy ipari munkásnak, 800 skatulya gyufát lehetett rajta vásárolni és a vasúti fuvar díja 250 km. távolságig csak 300 kg. buza árát tette ki.

Ezzel szemben ma egy mázsa buzáért csak 120 kg. cementet, 30 kg. vasat, 20 kg. vasbádóg lemezt, 2 és fél tekercs kátránypapírt, a csizmanak egytized árát, 200 darab géptéglát, 130 darab cserepet, 259 kg. meszet és 20 kg. szegyet lehet vásárolni. Az iparosnak félévi adója tesz annyit ki, mint a háboru előtt és csak 95 skatulya gyufát tud vásárolni, viszont a 250 km.-re szállított áruért 1600 kg. búzát kell fizetni.

Színház-Mozi

Christina

— Premier a Magyar Színház-mozgóban —

A Magyar Színház-mozgó új filmje, a Christina, poétikus, minden ízében művészi alkotás, amellel pedig nem nélkülözi azt az izgalmas, drámai feszültséget, amelyet megkívánnak a mai filmközönség idegei. Egy meghatóan tiszta, ártatlan leány (a bűbajos Janet Gaynor adja), meg egy démoni állatszelídítő (Lucy Doraine) küzdenek ebben a filmben a szép artista-füért, Charles Mortonért. Csak természetesen, hogy végül is a mennyei szerelem győz. A csodaszép zenéjü, igen artistikus kiállítású filmben hatalmas szerepe van Rudolf Schildkrautnak is, aki közvetlenül a film felvételei után halt meg, úgy, hogy ez az utolsó alkotása. William K. Howard ebben a filmben is megmutatta, hogy egyike a világ legjobb rendezőinek.

Utolsó farsang. (Eredeti operett-bemutató a kolozsvári Magyar Színházban). Két erdélyi szerző operettjét mutatta be tegnap este a kolozsvári Magyar Színház, mely az „Utolsó farsang” címet viseli. Az operett nem jobb és nem rosszabb, mint a szokványos pesti operettek legtöbbje: Jancsi urfi, hosszabb szenvedelmek és „uri” ramazurik után mégis oltárhoz vezető Juliskát, aki szende is, szép is, akaratos is és elolvad a tisztur egyetlen pillantásától. Ennek ellenére el kell ismerni, hogy a librettista Szabados Árpád rutinizott szinpadismerő, jól beszélgeti alakjait, sőt egy-két figurát élettelses burleszk-komikummal tud telíteni. Hogy gondolatvilága még nem jutott túl a gallyallé-mentalitás mesgyéin, ennek talán inkább az operett, mint műfaj az oka és nem a szerző. — Muzsikát Schreiber Lajos irt a librettóhoz, sajnos, nagyon, néha bántóan emlékeztetéses motívumokból. Néhány énekszám, különösen az utolsó felvonásbeli szóló, ennek ellenére megnyerte a közönség tetszését. Ebben volt finomság és hangulat. Az előadás keretében a legemlékezetesebb és legélvezetesebb alakítást Selmezy Mihály nyújtotta. Humora és komikuma eredeti és a burleszk minden nevetető esztelenségével teljes volt. Kondor Ibolya, Kertész Manó, Leövey Leó, Miklóssy Margit, Tompa Béla, Nádor Jenő és a többiek is mindent megtettek a siker érdekében, mely nem is maradt el: a szerzőket többször kitapsol-
ták.

Román Opera műsora

Vasárnap, márc. 15 (délután): A windsori vig. 1 ók.
Hétfő, márc. 16: Hoffmann meséi. (Olcsó helyárak.)
Szerda, márc. 18: Al. Stradella. (Opera-premier.)
Péntek, márc. 20: Al. Stradella.
Vasárnap, márc. 22 (délután): Mignon.
Hétfő, márc. 23: Zsidónő. (Olcsó helyárak.)
Szerda, márc. 25: Al. Stradella.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Ne számítson arra, hogy a napi pénztárnál jegyet fog kapni Szigeti József keddi hangversenyére. A zseniális hegedűművész világhíre természetesen teszi, hogy a jegyek 90 százaléka máris elkelt elővételben s így bizonyos, hogy a napi pénztárnál már semmiféle jegy nem lesz kapható.

Blanco Posnet elárultatása — Kutya van a kertben — Barlanglakók. Szerdán este Curt Götznek, a világhírű német írónak egyfelvonásos groteszk játékát, a Kutya van a kertben című ujdonságot adja a színház. A darabnak ez lesz az első magyar nyelvű előadása. A fordítás Kádár Imre munkája, aki a rendezés munkáját is végzi, a főszerepeket Kaszab Anna, Tóth Elek, Tompa Béla és Réthely adják. Ugyan ezen estén színre kerül a Blanco Posnet elárultatása című óriási sikerű Shaw darab és Tömörkény István Barlanglakók című életképe. Az utóbbit Tóth Elek rendezi, a főszerepeket Pöldényi, Réthely, Lantos, Komár, Benes alakítják.

A jövő hét végének nagy szenzációja a nemzetközi női birkozáverseny, a világ legjobb birkozóinők részvételével!

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Vasárnap 9: Utolsó farsang. (Operett ujdonság harmadszor. 35. B. bérlet. Ssz. 216.)
Hétfő este 9: Az utolsó Verebély lány. (10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal. Ssz. 217.)
Kedd este 9: Szigeti József, a világhírű magyar hegedűművész egyetlen hangversenye.
Szerda 9: Blanco Posnet elárultatása. (Bernhard Shaw melodramája és pródikációja.) Kutya van a kertben. (Kurt Götz groteszkje, magyar nyelvű előszőr.) Barlanglakók. (Tömörkényi István drámai képe.) 32. Premier bérlet. Ssz. 218.
Csütörtök 9: Málnás Miska. (10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal.) Ssz. 219
Péntek 9: Blanco Posnet elárultatása. Ku-

DERMATA

UZINELE

CLUJ

Tavaszi divat

Nálunk olcsó, jó és izléses cipőt vásárol

Garantált minőség

Talpra vésett árak. A lerakatok utánvétellel is szállítanak

KAPHATÓ: CLUJ

FARKAS
CAL REG. FERDINAND
HELLER
PIATA UNIRII
HOFFMANN
CAL REG. FERDINAND

tya van a kertben. Barlanglakók. (36. A. bérlet.) Ssz. 220.

Szombat d. u. fél 3: A vadkacsa. (Ifjúsági előadás mozihelyárakkal. Bevezeti dr. Kántor Lajos tanár.) Ssz. 221.

Szombat este 9: Sztambul rózsája. (Operettreprez 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal.) Ssz. 222.

Szombat este negyed 12: Nagy nemzetközi női birkozáverseny, a francia, német, dán, olasz, japán, néger stb. bajnoknők részvételével. Mérsékelt helyárak. Ssz. 223.

Vasárnap d. e. 12: A nemzetközi női birkozáverseny folytatása és befejezése, mérsékelt helyárakkal. Ssz. 224.

Vasárnap este 9: Luxemburg grófja. (Operettreprez 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárakkal.) Ssz. 225.

Hétfő este 9: Aranyóra. (Széj Ernő új színműve. 33. Premierbérlet.) Ssz. 226

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Mindennap 3, 5 és 7 órakor: Christina. (A tiszta szerelem és a sötét szenvedély harcának legtokéletesebb hangos, zenés, beszélő filmje. Rendezte Williams K. Howard. A főszerepekben: Junat Caynor, Charles Morton, Rudolph Belaldureut, Louis Dorain.

Apro hirdetések

Mindennap frissen fejt kóser tehén és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác né vegetárius éttermében, Reg. Ferdinand 10. szám.

Rendkívül előnyös feltételek mellett előadó: egy Toussaim-Langeuscheidt angol-német, német-angol enciklopédikus szótár, teljesen új állapotban, négy kötetben. Tizennyolc kötet jókarban lévő Pallaslexikon és 5 kötet „Weltall und Menschheit” című enciklopédia. Közlebbi felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.

Szerény igényű egyetemi hallgató sikerrel instruálna. Érdeklődők címeiket a kiadóba adják le.

Intelligentes Mädchen (izr.) beherrscht deutsche Sprache, Untrrichtet auch rum., hebr. kann nähen, sucht Posten als Erziehlerin. Adr. Judith Grünberg Elisabethstrasse 14. Sibiu.

Intelligens zsidó fiatalember lakást kaphat. Cim Weiszné, Wesselényi ucca 16.

Fiatall zsidó asszony uriházhoz ajánlközik bejárónőnek, vagy gyermekek mellé. Címét a kiadóba kér.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Henderson személyesen fogja képviselni Angliát az Európa-bizottságban. Londonból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Henderson külügyminiszter személyesen fogja képviselni Angliát a március 23-án Párizsban összeülő Európa-bizottságban.

— A német birodalmi tanács ülésén a kenyértörvény megváltoztatása ellen döntöttek. Berlinből jelentik: A birodalmi tanács mai ülésén a kenyértörvény megváltoztatása és 50 ezer tonna vámmentes fagyasztott hús importja ellen foglalt állást. Az ülés további folyamán elfogadták a vámnovellát.

— Meghüléses betegségektől (nátha, rekedtség, torokgyulladás) mentesül, ha állandóan szopogat Anacot pasztillát. Egy fiola ára 37 lej.

— A modern világirodalom történetében külön fejezetet jelent Gerhardt Hauptmann fellépése. Ő volt az, aki a német szellem univerzális és mélységeket kereső hagyományait a kialakuló modern élet forradalmi problémáival és forradalmi hangjával először színezte át. Németországban a Gerhardt Hauptmann szava csaknem kinyilatkoztatásszámba megy, tekintélye vetekszik bárkiével. A proletáriátus benne látja igazságának első megszólaltatóját, viszont a haladó polgárság a goethei értelemben vett általános emberi legtisztább és legkiértettebb képviselőjét látja benne. Csak természetes tehát, hogy ezek után Kolozsváron is valóságos kulturszűzlettel bírja el. A legújabb munkáinak keretében Gerhardt Hauptmann egyik legpompásabb ifjúkori műve: A Bunda kerül színre. Március 27-én, hosszú évek hallgatása után újra megszólal tehát Gerhardt Hauptmann éppoly modern, mint klasszikussá lett szelleme a kolozsvári Magyar Színházban. A világhírű szatíra megújultja elé a város haladó és művészetkedvelő közönsége körében máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Ma délután lesz a bihari vetítő-előadás. Amint már több ízben hírül adtuk, ma délután 6 órakor az unitárius kollegium dísztermében Papp Lajos, a bihari turisták vezére 100 drb., főleg színes, vetített képek kíséretében előadást fog tartani Bihar vármegye természeti szépségeiről, öserdők, vizesékek, barlangok, havas hegyesücsök és különös sziklaalakulatok fognak az érdeklődők szemei előtt leperegni egy élvezetes előadás keretében. Az előadást az Erdélyi Kárpát-Egyesület fotóstálya rendezi. Műsor megváltása kötelező. Az előadás iránt nagy az érdeklődés az egész városban.

— Doktorárvadás. Stern Ignác okl. középiskolai tanárt, az Uj Kelet főtisztviselőjét a liege-i egyetemen bölcész-doktorrá avatták.

— Hatalmas vihar dühöng Algriban. Párizsból jelentik: Az algiri Oran környékén napok óta hatalmas viharok dühöngenek. A vihar olyan hevességgel tombol, hogy Algrirral és Orannal 24 óra óta minden összeköttetés megszakadt, mivel a hatalmas szél- és hóviharak az összes távíró- és telefonvonalakat annyira megrongálták, hogy magában Algriban is szünetel mindenféle távbeszélő forgalom.

— A halálbüntetés visszaállítását sürgetik két északamerikai államban. New-yorkból jelentik: Michigan és Kansas államokban mozgalom indult meg a halálbüntetés visszaállítására. A kezdeményezők a mozgalmat az élet elleni bűncselekmények mértéktelen szaporodásával indokolják.

— Dél-Szerbiában még mindig reng a föld. Belgrádból jelentik: Dél-Szerbiában még mindig észlelhetők újabb földremlések. Az első rengés óta eddig 115 földlökést észleltek. Néhány elpusztult falu lakossága még mindig nem akar hazatérni az épen maradt házakba sem. A kormány segítőakciója permanens szolgálót teljesít az elpusztult területeken. A legújabb adatok szerint a hajléktalanok száma meghaladja a haterzet. 850 épület dől romba és kétezer ház rongálódott meg többé-kevésbé.

Fokozottabb védelmet ígér a lakóknak az igazságügyminiszter

A bukaresti lakók küldöttsége a miniszterelnök és az igazságügyminiszter előtt

Bucuresti-Bukarest, március 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A lakók küldöttsége dr. Madger vezetésével megjelent Mironescu miniszterelnöknel, akitől intézkedést kértek a lakástörvény hatályának meghosszabbítása és a szegény lakosság új rétegeire való kiterjesztése érdekében. Mironescu kijelentette, hogy a tisztviselők és nyugdíjasok lakásvédelme továbbra is fennmarad, a többiekre vonatkozólag még nem döntött a kormány.

A küldöttség azután Voicu Nitescu

— Eljegyzés. Katz Áron ruscovai rabbi fia eljegyzett Schwartz Elzát a toplítai rabbi leányát.

— Berlinben felrobbant egy benzintöltőállomás. Berlinből jelentik: A Neue Friedrich-Strassen egy többemeletes épületben elhelyezett benzintöltőállomás felrobbant és az épület egyik szárnyát is lángborította. Később újabb explózió történt s az épület részben rombadőlt. Hat sebesülés fordult elő.

— A mai gazdasági viszonyok között fontos, hogy a hashajtó a jósga mellett olcsó is legyen. A biztosan ható Artin dragée elsőrendű, árban pedig a legolcsóbb.

— Purimest Székelyudvarhelyen. A székelyudvarhelyi zsidó ifjúság a Bariszia vezetésével f. hó 8-án rendezte meg purimi estélyét, amelynek műsora Gottesmann László nívós megnyitójával vette kezdetét. Utána Hirsch Delila, Hirsch Sári, Hirsch Muci, Obermann Rachel, Schönblum Irén, Katz Sanyi, Gottesmann Bandi, Kálmán Gyuri és Szöllösi Laci egy Dávid Margit által betanított énekes chaluc-jelenetet adott elő, amelyet a tomboló siker következtében meg kellett ismétlni. Dr. Hirsch Lajosné zongoraszólójával aratott sikert, amely után Fink Eszti, Alter Salamon, Guttman Dezső, Gottesmann László és Klein Vilmos a Brazíliai ültetvényes c. tréfával kacagtatta meg a közönséget. Kovács Gerő a töle már megszokott jó előadóképességével kuplázott, míg Sámson Jóska Kálmán Ági zongorkísérete mellett előadott hegedűszólójával aratott megérdemelt sikert. Végül Iszakovits Magda, Fink Eszti, Dávid Margit, Alter Salamon, Guttman Dezső és Sebők Pál a frakk c. egyfelvonásos vígjáték előadásával tettek tanúságot kiváló műkedvelői képességükről. Az egyes számok között dr. Böhm Jenő városi főorvos konferált mindvégig ötletesen és szellemesen. A műsört a reggeli órákig tartó bál követte, közben a nagyszámú megjelenő közönséget kabaré szórakoztatta, amelynek műsorával dr. Kálmán József, Guttman Dezső, Iszák Tibor, Sebők Pál és Petkes Ferenc keltett derűtséget. A szép büffé összeállítására a Wizo hölgyeinek agilitását dicsérik. A rendezvény egyetlen hibája a műsornak kevésbé zsidó jellege, ami nem irandó annyira a rendezőség rovására, mint inkább arra, hogy még mindig hiányzik az a központi szerv, amely ilyenkor ellátná a zsidó műsoranyaggal az ifjúsági szervezeteiket. Erre a hiányra az illetékesek figyelmét ezuttal is felhívjuk. (h. j.)

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez !!!

Mindazok, akik születésüktől, vagy későbbi behatás folytán kénytelen szemüveget viselni, különös gondot kell fordítsanak arra, hogy akár saját maguk által választotta, akár az orvos által előírt szemüvegük pontosan fejjalkatuk és arcukhoz találó keretet kapjanak. Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üveget orvos írja elő, épp oly lényeges azoknak, akik sokat innak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, v. mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklászterész válassza meg, szükség esetén formálja azt a fejjalkat és az arc szerint.

Ezen okok figyelembevételét indította Kolozsvár alatt jegyzett leg-
régibb szaklászterész céget azon — nyugaton régen bevált — rendszer bevezetésére, hogy minden darab, üzletben összeállított szemüveget a cég jegyével ellásson, a kereten előforduló deformációt vagy törést két éven át díjtalanul végezze és erről írásbeli garanciát vállaljon. — Azon biztos hiszem, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Máttyás Fia szaklászterész

Cluj, Calea Victoriei No. 2 — Alapítási év 1864

NAPROL-NAPRA

A Havas távirati iroda jelenti Koppenhágából, hogy a norvégiai Aal városát tüzvész pusztította el. A város háza és egy nagy szálloda a lángok martalékává vált. Elpusztult a Kéngs-hall, amely 1754-ben épült és a legedekesebb norvégiai építészeti műemlékek közé tartozott. A hatalmas palota égő romjait több ponton dinamittal kellett robbantani, hogy a tűz továbbterjedésének gátat vethessenek.

A köningwusterhauseni hosszuhullámu, 75 kilowattos rádióállomást a jövő hónap folyamán 17-ke helyezik. Össze készül a jelenleg 12 kilowattal dolgozó Langenberg nagy leadója is. Legkésőbb februárban üzembe helyezik Breslau, Leipzig és Frankfurt nagy adóállomásait. A két utóbbi hullámhossz tekintetében egymással helyet cserél az éterben.

A Daily Herald közli, hogy Bedford felett a légi flotta egyik bombavető repülőgépe lezuhant. Öt utasa teljesen sértetlen maradt. A rendőrség azonnal kordont vont a repülőgép körül, hogy a gép szerkezetének titkát, amelyet a hadvezetőség szigorúan titokban tart, továbbra is megőrizték.

A Chikago-Tribune rigai távirata szerint Dél-Olaszországban pestisjárvány pusztul. A török kormány kénytelen volt az orosz határt lezárni. Mindössze egy átjáró állomást hagytak szabadon s az itt érkező utasoknak vesztőzár alatt kell maradniuk és pestisoltásnak kell alávetniök magukat.

A newyerseyi esküdttsök Betty Evanst férje meggyilkolása miatt halálra ítélték. Védője megfellebbezte az ítéletet azzal, hogy Newyersey állam büntető törvénykönyve a halálos ítéletet csak férfiakra szabta ki, mert mindenütt, ahol a szakaszokban halálra ítéltől szól, csak a him-nemű névmást használja. A fellebbezés eldöntését nagy érdeklődéssel várják.

Az Osservatore Romano közli a pápa nyilatkozatát, amelyben a szépségversenyek ellen fordul, amelyeket a pogány barbárság maradványának bélyegez s felszólítja a híthü katolikus leányokat, hogy ne vegyenek részt szépségversenyeken.

Egy kampóskeresztes rendőrőrmester revolveres merényletet követett el Hamburgban egy tanácsos ellen. Bécsből jelentik: Hamburgban egy nemzeti szocialista rendőrőrmester a fegyelmi ügyben öt kihallgató kormányzósi tanácsos ellen revolveres merényletet követett el. A tanácsost súlyos állapotban kórházba szállították s a merénylő rendőraltisztet letartóztatták.

Hétfőn dönt a délwalessi bányamunkások konferenciája a sztrájk ügyében. Londonból jelentik: Dél-Walesben a bányamunkások konferenciája március 16-án hétfőn dönt további állásfoglalásuk felől. A sztrájkot aligha lehet elkerülni.

A Haggibbor teniszpálya-társasága és tenisz-szakosztálya ma, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg közgyűlését a királyucai klubhelyiségben. A tagokat ezuton hívja meg az elnökség. — A Haggibbor vívószakosztálya közli tagjaival és az érdeklődőkkel, hogy a folyó hó 17-re, kedd estére hirdetett vívóacsora csütörtökön, folyó hó 19-én lesz megtartva. Csütörtökön este 7 órakor vívószakosztályi gyűlés, utna fél 9 órakor vívóacsora a megállapított programmal. A halasztás oka a Szigeti-hangverseny.

A Haggibbor futballszakosztálya ma, vasárnap este nyolc órakor a klubhelyiségben értekezletet tart, amelyen az összes játékosok megjelenni tartoznak.

Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyek-hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Kórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József vizet különösen a gyomor-, bél- és májbeteg-gek használják szívesen, mert ez minden kellemetlenség nélkül biztosan hat. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

XIV. EVF.
Cluj—Kolo
márciu
5991 ÉV

Uj Kelet az
bányászati
napilap
Cikkeink után
forrás megjel
Métratókat n
megőrzésükre

Lakók s

alakult tegnap K...
a célt tüzte ki mag...
rofális gazdasági...
lakók érdekeit meg...
dukált fizetésű...
adóval megterhelte...
munkanélküli mu...
tett kereskedő va...
selni azokat a be...
egy-egy akármilye...
fizetni kell. Kol...
pen magasak a...
ban nincsenek ará...
nyomó részének.

A lakóknak ug...
egész Romániába...
van. A csökkenet...
képtelen a régi...
munkanélküli mu...
nem tudhat fizet...
viselő csak rend...
tán kapja meg f...
ben a házigazdák...
tatási joguk van...
ben, ami természé...
dasági helyzetben...
tányosnak.

Bármennyire ig...
ban az ezerféleké...
lakók többségének...
valónak is tartju...
védelmére a lakó...
rültek; ezt sem v...
nem tarthatjuk...
hatjuk, hogy ugya...
nosoknak is ninc...
donosok ugyanis...
dasági viszonyok...
nek legsúlyosabb...
kon, tekintet nélk...
zóságára, illetőleg...
küliségére.

A lakók és há...
teinek kiegyenlítés...
csak egy olyan lak...
mely haladéktalan...
dern és olcsó laká...
erőszakon alapuló...
ja meg a mai lak...
egészséges árnyve...
nagyszabású építé...
felől munkát ad...
fellendíti a kétség...
fogyasztást, az ip...
megindítja a vérk...
versenyben szinte...
sággal töri le, ille...
a jelenlegi magas.

Ha csak Kolozs...
nyugodt lélekkel...
hogy négy-öt nagy...
kal többet segite...
javulásának, mint...
kiméletlen állami...
jebb arról lehet...
bekapcsolódni nem...
ra biztosítson a t...
tányos kíméleti...
mot. Aki önhibá...
telenné vált, attól...
társadalmi szempe...
válni azt, hogy az...
és ne tudja fejét...
bérkérés azonban...
seny kiegyensúlyoz...
het megoldást, tel...
zések megindításá...
ség fokozásával.

Azt mondhatu...
hogy nem fog ak...
azért építsen, hog...
ujjonnan épült h...
maradjanak ürese...
ért a lakásokért ka